

ZAKON O POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠTU

"Službene novine Federacije BiH", broj 52/09 /10.8.2009./

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se: definicije, osnovni principi i upravljanje, zaštita, korištenje, uređenje, raspolaganje, evidencije, nadzor nad provođenjem ovog Zakona, krivične odredbe, prijelazne i završne odredbe, kao i ostala značajna pitanja koja se odnose na poljoprivredno zemljište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 2.

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa za Federaciju i Bosnu i Hercegovinu, uživa posebnu zaštitu, koristi se za poljoprivrednu proizvodnju i ne može se koristiti u druge svrhe, osim u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom.

Član 3.

Cilj donošenja zakona je očuvanje, namjensko korištenje, povećanje proizvodne sposobnosti i unapređenje gospodarenja poljoprivrednim zemljištem kao ograničenog i neobnovljivog prirodnog resursa, bez obzira na to u čijem je vlasništvu, te usklađivanje interesa svih subjekata u korištenju poljoprivrednog zemljišta u privrednom i ekonomskom razvoju zemlje. Realizacija cilja iz stava 1. ovog člana ostvarit će se putem Strategije gospodarenja poljoprivrednim zemljištem (u daljnjem tekstu: Strategija), Programa unapređenja gospodarenja poljoprivrednim zemljištem (u daljnjem tekstu: Program gospodarenja) i drugih programa i projekata.

Član 4.

Poljoprivredno zemljište, u smislu ovog Zakona, jeste zemljište koje se koristi za poljoprivrednu proizvodnju: oranice (njive), vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci, ribnjaci, trstici, močvare i drugo zemljište koje bi se, prema svojim prirodnim i ekonomskim osobinama, najbolje moglo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivrednim zemljištem smatraju se i zemljišta u inundacionim područjima (zemljišta između nasipa za odbranu od voda i vodotoka rijeka) na udaljenosti većoj od 10 metara od nožice nasipa, a služe za poljoprivrednu proizvodnju. Obradivim poljoprivrednim zemljištem u smislu ovog Zakona smatraju se: oranice (njive), vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade.

Oraničnim poljoprivrednim zemljištem u smislu ovog Zakona smatraju se oranice (njive) i vrtovi. Neobrađivim poljoprivrednim zemljištem u smislu ovog Zakona smatraju se pašnjaci, ribnjaci, trstici i močvare. Neobrađivo poljoprivredno zemljište može se odgovarajućim agrotehničkim mjerama pretvoriti u obrađivo, ako bi time služilo interesima povećanja poljoprivredne proizvodnje. Katastarska kultura poljoprivrednog zemljišta iz stava 1. ovog člana utvrđuje se prema podacima iz zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina i katastra zemljišta dok se ne dokaže suprotno.

Član 5.

Minirano poljoprivredno zemljište kao i zemljište za koje se opravdano sumnja da je minirano smatra se poljoprivrednim zemljištem, ali se ne može koristiti za poljoprivrednu proizvodnju do dana uklanjanja mina i neeksplodiranih ubojitih sredstava, odnosno njegovog deminiranja ili do obavljanja stručnog uviđaja i davanja nalaza od ovlaštene institucije. Šumsko, građevinsko i/ili drugo nepoljoprivredno zemljište nakon privođenja kulturi, odnosno poljoprivrednoj proizvodnji, smatraju se poljoprivrednim i uvrštavaju se u jednu od kategorija poljoprivrednog zemljišta. Neizgrađeno građevinsko zemljište do privođenja konačnoj namjeni mora se održavati sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno poljoprivredno zemljište kojem je planom prostornog uređenja utvrđena druga namjena koristi se za poljoprivrednu proizvodnju sve dok rješenje o odobrenju za građenje objekata, odnosno izvođenje drugih radova ne postane konačno.

Član 6.

Ukoliko je odredbama posebnog zakona utvrđen manji stepen zaštite poljoprivrednog zemljišta u odnosu na zaštitu utvrđenu ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe ovog Zakona.

Član 7.

Nosioци prava vlasništva nad poljoprivrednim zemljištem iz člana 4. ovog Zakona ne mogu biti strana fizička i pravna lica, osim ako međunarodnim državnim ugovorom nije drugačije određeno.

II. DEFINICIJE

Član 8.

Termini u smislu ovog Zakona imaju sljedeća značenja:

1. zemljište (FAO 1976.) obuhvata fizikalni prostor: tlo, klimu, hidrologiju, geologiju, vegetaciju u obimu koji utiče na mogućnost njegovog korištenja te rezultate prošle i sadašnje aktivnosti čovjeka, kao i društveno-ekonomske parametre;
2. tlo je trodimenzionalno tijelo, rastresiti površinski sloj Zemljine kore nastao pod uticajem

pedogenetskih faktora kroz procese pedogeneze, a determinira se na osnovu njegovih unutrašnjih osobina;

3. višenamjensko vrednovanje zemljišta je dio procesa planiranja korištenja zemljišta i bazna podloga za razvoj poljoprivrede;
4. plodnost tla (zemljišta) je sposobnost tla da biljci pruži istovremeno, kontinuirano i optimalno hraniva, vodu, zrak, toplinu i medij za ukorjenjivanje;
5. plodni i potencijalno plodni sloj tla obuhvata oranični i podoranični sloj tla koji se karakterizira kvalitetnim fizičko-hemijskim osobinama, odnosno plodnošću;
6. sistemska kontrola plodnosti tla podrazumijeva skup mjera kojima se vrši utvrđivanje stanja plodnosti tla i izrada planova za gnojidbu gajenih kultura kako bi se uz optimalnu gnojidbu ostvario adekvatan prinos, a da pri tome ne dođe do zagađenja okoliša;
7. zapušteno poljoprivredno zemljište je neobrađeno zemljište koje je zakorovljeno i obraslo samoniklim i šumskim raslinjem na kojem je vegetacijsko proizvodni ostatak duže od dvije godine;
8. zaštita poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva sistem mjera prevencije i sanacije kojima se omogućava sprečavanje neželjenih stanja i uklanjanje evidentnih oštećenja nastalih na poljoprivrednom zemljištu;
9. štetnim i opasnim materijama u poljoprivrednom zemljištu smatraju se materije koje mogu prouzrokovati promjene fizičkih, hemijskih i bioloških osobina tla uslijed čega se umanjuje njegova proizvodna sposobnost, odnosno onemogućava njegovo korištenje za poljoprivrednu proizvodnju;
10. onečišćenje poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva sve materije i otpad od drveta, kamena, plastike, kovina, nemetala, te tečne i druge ostatke, ako su ostavljeni na poljoprivrednoj površini;
11. oštećenje zemljišta podrazumijeva narušavanje fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta, a manifestira se kroz sljedeće oblike: infekcija, kontaminacija, degradacija i destrukcija;
12. infekcija (biološka kontaminacija) podrazumijeva poseban oblik zagađenja tla izazvan uzročnicima zaraznih bolesti, koji se mogu prenijeti na životinje i ljude - virusi, bakterije, paraziti, gljivice, rikecije i dr.;
13. kontaminacija tla podrazumijeva unošenje različitih čvrstih, tečnih i gasovitih materija, te radioaktivnih elemenata koji dovode do promjene prirodnih osobina tla, kao i do akumulacije štetnih i opasnih materija na poljoprivrednim kulturama;
14. degradacija predstavlja poseban oblik oštećenja zemljišta, a manifestira se kroz kvarenje strukture, zbijanje i odnošenje površinskom erozijom plodnog sloja tla uslijed nepravilne obrade, neadekvatnog načina korištenja i gole sječe;
15. erozija tla predstavlja poseban oblik odnošenja zemljišta koje može biti izazvano vodom, vjetrom i antropogenim djelovanjem, a javlja se kao površinska, brazdasta i jaružna;
16. destrukcija predstavlja najteži oblik oštećenja zemljišta gdje se zemljište fizički uništava pri čemu mu se trajno mijenja namjena korištenja, odnosno njegove ekološke funkcije pretvaraju se u tehničke;
17. korištenje poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva: baznu i dopunsku obradu zemljišta, uzgoj i održavanje voćnjaka, vinograda, livada i pašnjaka, kao i druge radove racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje;
18. upotrebna vrijednost poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva određivanje kvaliteta zemljišta prema bonitetnim kategorijama u odnosu na mogućnost njegova korištenja za poljoprivrednu proizvodnju, uzimajući u obzir njegove prirodne osobine, plodnost i zdravstveno stanje;
19. poljoprivredna saglasnost podrazumijeva izdavanje odobrenja za promjenu namjene korištenja zemljišta, ukoliko su ispunjeni svi zakonski osnovi i izvršena nadoknada troškova, a izdaje se u formi rješenja;
20. održavanje poljoprivrednog zemljišta sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju smatra se korištenje, sprečavanje njegove zakorovljenosti i obrastanje samoniklim višegodišnjim raslinjem;
21. trajna promjena namjene poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva svako korištenje

- poljoprivrednog zemljišta za: izgradnju naselja, industrijskih objekata, vodenih akumulacija, željezničkih pruga, saobraćajnica, sportskih terena, za pošumljavanje ili izvođenje drugih radova kojima se trajno onemogućava korištenje tog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju;
22. privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta za određeni period poslije čega se poljoprivredno zemljište može ponovo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju;
23. kapitalni objekti od općeg interesa su: saobraćajnice, željeznice, aerodromi, hidroakumulacije, vodoprivredni objekti za odbranu od poplava i objekti za iskorištavanje industrijskih i ostalih mineralnih materija površinskim kopom;
24. naknada zbog promjene namjene poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva adekvatnu protuvrijednost u novcu na ime umanjena vrijednosti i izgubljenog obima poljoprivredne proizvodnje;
25. taksa za zapušteno poljoprivredno zemljište podrazumijeva protuvrijednost u novcu na ime umanjena vrijednosti i izgubljenog obima poljoprivredne proizvodnje;
26. privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva njegovu upotrebu kroz ograničeno davanje u zakup radi ublažavanja posljedica umanjena vrijednosti i izgubljenog obima poljoprivredne proizvodnje;
27. agrotehničke mjere podrazumijevaju postupke kojima se: sprečavaju procesi erozije, sprečava zakorovljenost, servisiranje poljoprivrednih strojeva i oruđa, vrši čišćenje kanala, provode zabrane, odnosno obaveze uzgoja pojedinih vrsta bilja na određenom području, poduzimaju mjere za zaštitu od poljskih šteta, iskorištavanje i uništavanje biljnih otpadaka, održavanje živica i međa, održavanje poljskih puteva, sprečavanje zasjenjivanja susjednih čestica, sadnja i održavanje vjetrozaštitnih pojasa i dr.;
28. pašnjaci obuhvataju travnate površine koje se ne obrađuju već se isključivo koriste za ispašu stoke;
29. nomadska ispaša stoke podrazumijeva ispašu stoke gonjenjem preko poljoprivrednog zemljišta, ispašu stoke na poljoprivrednom zemljištu van mjesta prebivališta, odnosno sjedišta držaoc stoke, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno;
30. uređenje zemljišta podrazumijeva skup tehničkih, hidrotehničkih, agrotehničkih i bioloških mjera za poboljšanje uvjeta poljoprivredne proizvodnje, te povećava plodnost i proizvodni potencijal zemljišta;
31. arondacija je postupak zamjene, razmjene ili kupovine zemljišta među subjektima unutar arondacionog područja i pripajanje tog zemljišta u korist drugog subjekta zbog okrupnjavanja parcela i racionalizacije obrade zemljišta;
32. komasacija podrazumijeva skup mjera i postupaka kompleksnog uređenja zemljišta kojom se određeno šire područje uređuje: infrastrukturom, saobraćajnom mrežom, kanalima, oblikovanjem parcela, okrupnjavanjem posjeda, tabliranjem i drugim pratećim objektima u cilju postizanja optimalnije i racionalnije poljoprivredne proizvodnje;
33. eksproprijacija je oduzimanje ili ograničavanje prava vlasništva na nekretninama uz naknadu prema tržišnoj vrijednosti u cilju izgradnje objekata ili izvođenja radova za koje je utvrđen opći interes;
34. rekultivacija tla podrazumijeva sistem tehničkih, agrotehničkih i bioloških mjera i postupaka kojima se narušeno zemljište vraća u prvobitnu namjenu;
35. vođenje evidencije podrazumijeva sistemsko reguliranje i digitalnu obradu podataka o poljoprivrednom zemljištu;
36. minirano poljoprivredno zemljište je ono zemljište koje je kontaminirano ili se sumnja da je kontaminirano minama i eksplozivnim sredstvima;
37. odštetni cjenik podrazumijeva procijenjenu vrijednost štete za poljoprivredno zemljište i gajene kulture nanесenu poljoprivrednom proizvođaču;
38. monitoring zemljišta podrazumijeva sistemsko i permanentno praćenje stanja i promjena u zemljištu i na zemljištu;

39. zemljišno-informacioni sistem (ZIS) je sistem registriranja, analize i obrade numeričke baze podataka uvezane sa topografskim i satelitskim grafičkim prikazom na bazi GIS tehnologije.

III. OSNOVNI PRINCIPI I UPRAVLJANJE

Član 9.

Poljoprivredno zemljište kao osnovno sredstvo poljoprivredne proizvodnje ima prvenstvo korištenja za poljoprivrednu proizvodnju u odnosu na sve druge funkcije i namjene.

Član 10.

Poslovi upravljanja, zaštite, uređenja i racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta su poslovi od općeg interesa za Bosnu i Hercegovinu, Federaciju, kantone i gradske- općinske organe uprave nadležne za poslove poljoprivrede (u daljnjem tekstu: općina).

Član 11.

Interesi očuvanja i zaštite poljoprivrednog zemljišta moraju se uzeti u obzir pri utvrđivanju strateških opredjeljenja, dokumenata prostornog uređenja, razvojnih programa, akcionih planova, donošenja propisa i poduzimanje mjera od nadležnih organa.

Član 12.

Materijalni i drugi uvjeti za upravljanje, zaštitu i uređenje poljoprivrednog zemljišta osiguravaju se putem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo), kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) i općina.

Član 13.

Nadležni organi uprave u Federaciji, kantonima i općinama, koji upravljaju poljoprivrednim zemljištem, dužni su saradivati i zajednički djelovati, te osigurati da se poljoprivredno zemljište koristi u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Član 14.

Vlasnik, odnosno korisnik poljoprivrednog zemljišta odgovoran je za sve aktivnosti koje imaju uticaja na poljoprivredno zemljište, u skladu sa ovim Zakonom i drugim propisima.

Član 15.

Korištenje poljoprivrednog zemljišta može se vršiti samo do stepena na kojem se ne umanjuju njegove prirodne osobine (fizička, hemijska i biološka) i proizvodna sposobnost. Svako korištenje poljoprivrednog zemljišta vrši se uz naučnu i stručnu podlogu.

Član 16.

Sva fizička i pravna lica kao i druge organizacije dužni su štiti poljoprivredno zemljište na način da sprečavaju aktivnosti koje mogu ugroziti ili oštetiti poljoprivredno zemljište, ublažiti svaku takvu štetu, eliminisati posljedice takve štete, sanirati oštećeno poljoprivredno zemljište i dovesti ga u stanje u kojem je bilo prije pojave štete.

Član 17.

Zagađivači poljoprivrednog zemljišta dužni su platiti troškove kontrole, prevencije od zagađenja i zagađenja, odnosno platiti troškove za provođenje aktivnosti saniranja poljoprivrednog zemljišta od štetnih materija koje mogu prouzrokovati ili su prouzrokovale štetu na poljoprivrednom zemljištu.

Član 18.

Trajnu i privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe moguće je provesti samo na osnovu bonitetne kategorije zemljišta. Za svaku trajnu i privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u druge svrhe plaća se naknada.

Član 19.

Svaki pojedinac i organizacija moraju imati odgovarajući pristup informacijama koje se odnose na poljoprivredno zemljište, a kojima raspolažu organi uprave.

Član 20.

Pri prometu poljoprivrednog zemljišta obavezno se utvrđuje pravo prvenstva, prema redoslijedu utvrđenom u ovom Zakonu.

Akt o promjeni statusa poljoprivrednog zemljišta donesen suprotno proceduri utvrđenoj ovim Zakonom smatra se ništavnim.

IV. ZAŠTITA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Član 21.

Radi očuvanja, namjenskog i racionalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta, sprečavanja korištenja u nepoljoprivredne svrhe, proizvodnje zdravstveno ispravne hrane, zaštite zdravlja ljudi, životinjskog i biljnog svijeta, nesmetanog korištenja i zaštite okoliša, provode se mjere zemljišne politike i poslovi zaštite poljoprivrednog zemljišta.

Član 22.

Mjerama zemljišne politike utiče se na namjensko i racionalno gospodarenje poljoprivrednim zemljištem kao dobrom od općeg interesa za Federaciju, kantone i općine u skladu sa važećim propisima i uz sistemsku zaštitu okoliša.

Mjere zemljišne politike su:

1. Strategija i Program gospodarenja;
2. višenamjensko vrednovanje, zaštita i optimalno korištenje zemljišta (u daljnjem tekstu: Projekt višenamjenskog vrednovanja);
3. korištenje poljoprivrednog zemljišta;
4. promet poljoprivrednog zemljišta;
5. zaštita poljoprivrednog zemljišta;
6. programi uređenja poljoprivrednog zemljišta;
7. gospodarenje poljoprivrednim zemljištem;
8. zemljišni monitoring, odnosno praćenje stanja i promjena na zemljištu i u zemljištu;
9. zemljišno-informacioni sistem;
10. ostale mjere.

Mjere zemljišne politike provodi Federalno ministarstvo i nadležna kantonalna ministarstva, u saradnji sa Federalnim zavodom za agropedologiju (u daljnjem tekstu: Federalni zavod) i Federalnom upravom za geodetske i imovinsko-pravne poslove (u daljnjem tekstu: Geodetska uprava), kao i naučno-stručnim institucijama iz oblasti poljoprivrede (u daljnjem tekstu: naučno-stručne institucije).

Član 23.

Zaštita poljoprivrednog zemljišta od gubitka raspoloživih površina i nenamjenskog korištenja provodi se kroz obavezu vlasnika, zakupca ili drugih korisnika da moraju: obrađivati poljoprivredno zemljište na propisan način, prilagoditi poljoprivrednu proizvodnju propisanim standardima, koristiti metode primjerene zemljištu, sprečavati sabijanje, erozije i zagađenje zemljišta, te osigurati plodnost i produktivnost zemljišta.

Poslovi zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta, u smislu ovog Zakona, su:

1. izrada Strategije i Programa gospodarenja (zaštita, korištenje, uređenje, raspolaganje);
2. izrada Projekta višenamjenskog vrednovanja;
3. izrada karte upotrebne vrijednosti zemljišta;
4. pedološki i drugi studijsko-istraživački radovi;

5. trajno praćenje stanja (monitoring) poljoprivrednog zemljišta;
6. uspostava i održavanje zemljišno-informacionog sistema;
7. kontrola plodnosti zemljišta;
8. poboljšanje kvaliteta obradivog poljoprivrednog zemljišta;
9. izgradnja meliorativnih sistema na poljoprivrednom zemljištu;
10. rekultivacija poljoprivrednog zemljišta koje je korišteno za eksploataciju mineralnih materija, odlaganje jalovine, pepela i šljake;
11. utvrđivanje količina opasnih i štetnih materija u poljoprivrednom zemljištu i vodi u sistemima za navodnjavanje i odvodnjavanje;
12. pretvaranje neobradivog poljoprivrednog zemljišta u obradivo;
13. izgradnja odbrambenih nasipa;
14. zaštita zemljišta od erozije vodom i vjetrom;
15. zaštita od prirodnih nepogoda (poplave, vjetar, grad, oborine, suša, mraz, klizište, masovna pojava životinjskih i biljnih bolesti);
16. program okrupnjavanja i zabrana usitnjavanja poljoprivrednih parcela;
17. edukacija i stručno osposobljavanje.

Član 24.

U cilju osiguranja poslova iz člana 23. stav 2. ovog Zakona donosi se Program gospodarenja i Projekt višenamjenskog vrednovanja za teritorij Federacije, kantona i općina.

Programom gospodarenja iz stava 1. ovog člana planira se: korištenje, rajonizacija, uređenje, monitoring, zaštita poljoprivrednog zemljišta i površina koje su staništa divljih biljnih i životinjskih vrsta, a kojima se ne može promijeniti namjena zbog očuvanja prirodne ravnoteže, utvrđivanja površina za proizvodnju hrane i dr.

Programi iz stava 1. ovog člana moraju biti međusobno usaglašeni u dijelu korištenja poljoprivrednog zemljišta, a posebno za korištenje u nepoljoprivredne svrhe.

Projektom višenamjenskog vrednovanja iz stava 1. ovog člana izvršit će se analiza sadašnjeg načina korištenja, te procjena sadašnje i potencijalne pogodnosti tla/zemljišta za višenamjensko korištenje u poljoprivredi (povrćarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, ratarstvo, stočarstvo, ribarstvo i dr.), izdvojiti će se rajoni i podrajoni prioritnog korištenja i dat će se preporuke za uređenje i zaštitu.

Sastavni dio projekta višenamjenskog vrednovanja su karte pogodnosti zemljišta i druge tematske karte izrađene GIS tehnologijom prema normativima izrade karata.

Federalni ministar će donijeti pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za razvrstavanje zemljišta u kategorije pogodnosti.

Član 25.

Zaštita poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja i oštećenja provodi se zabranom, ograničavanjem i sprečavanjem od direktnog unosa, te unošenja vodom i zrakom štetnih i opasnih materija i poduzimanjem drugih mjera za očuvanje i poboljšanje njegove proizvodne sposobnosti.

Sva onečišćenja, kontaminacija i infekcija moraju se sanirati u roku od 60 dana od dana izdavanja naloga od nadležne inspekcije.

Federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljnjem tekstu: federalni ministar) propisat će koje se materije smatraju štetnim i opasnim te granične vrijednosti dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u tlu, monitoring i metode njihovog ispitivanja, prevencije,

zaštite i sanacije.

Federalni ministar donijet će provedbeni propis o mineralnim i organskim gnojivima i supstratima i o upisu u registar gnojiva i supstrata.

Član 26.

Zabranjeno je ispuštanje štetnih i opasnih materija koje mogu oštetiti i promijeniti proizvodnu sposobnost poljoprivrednog zemljišta kao i upotreba mineralnih i organskih gnojiva, te sredstava za zaštitu bilja u količini većoj od dozvoljene.

Pravna ili fizička lica koja onečiste poljoprivredno zemljište štetnim i opasnim materijama tako da je poljoprivredna proizvodnja na tom zemljištu umanjena ili onemogućena, dužni su platiti naknadu štete vlasnicima ili korisnicima zemljišta u iznosu koji utvrde sporazumno ili prema odštetnom cjenovniku.

Tužbeni zahtjev iz stava 2. ovog člana podnose vlasnici ili korisnici poljoprivrednog zemljišta, a razlog za podnošenje tužbe može biti i nepostizanje sporazuma i nepostupanje po odštetnom cjeniku.

Odštetni cjenik iz stava 2. ovog člana, kao i za sve štete pričinjene poljoprivrednom zemljištu i na poljoprivrednom zemljištu propisuje federalni ministar.

Ako se ne postigne sporazum, visinu naknade određuje nadležni sud.

Član 27.

Ako dođe do zagađenja i onečišćenja poljoprivrednog zemljišta u količini većoj od dozvoljene, ispuštanjem opasnih i štetnih materija, počinitelj štete snosi troškove radova na ispitivanju i dekontaminaciji, odnosno sanaciji poljoprivrednog zemljišta.

Ako lica iz stava 1. ovog člana u određenom roku ne saniraju poljoprivredno zemljište, sanaciju će provesti pravno ili fizičko lice koje rješenjem odredi kantonalno ministarstvo i to na trošak pravnog ili fizičkog lica koje je to bilo dužno učiniti.

Rješenje iz stava 2. ovog člana izvršno je danom donošenja tog rješenja, a žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Plaćanje troškova ispitivanja i dekontaminacije, odnosno sanacije zagađenog zemljišta od počinioca štete ne isključuje odgovornost počinioca štete i prema drugim propisima.

Član 28.

Ispitivanje poljoprivrednog zemljišta u cilju utvrđivanja količine štetnih i opasnih materija u zemljištu vrši se prema programu koji donosi kantonalno ministarstvo.

Ispitivanje poljoprivrednog zemljišta iz stava 1. ovog člana vrši organizacija koja u pogledu kadrova i opreme ispunjava propisane uvjete.

Izvještaji o rezultatima ispitivanja dostavljaju se kantonalnom ministarstvu u roku od 15 dana od dana završetka ispitivanja.

Ukoliko rezultati ispitivanja to zahtijevaju kantonalno ministarstvo dužno je, na prijedlog općinskog organa ili inspekcije, zabraniti, odnosno ograničiti proizvodnju određenih poljoprivrednih proizvoda i upotrebu sredstava za zaštitu bilja i drugih sredstava na kontaminiranom zemljištu.

O poduzetim mjerama kantonalno ministarstvo obavezno je obavijestiti i dostaviti rezultate ispitivanja Federalnom ministarstvu zbog uvođenja u sistem evidencije i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta.

Član 29.

Zemljišno-informacioni sistem Federacije je sistem evidencija i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta koji se uspostavlja i vodi u Federalnom ministarstvu i Federalnom zavodu zbog: ustanovljavanja službene evidencije i baze podataka sa podacima iz člana 30. ovog Zakona, osiguranja podataka o poljoprivrednom zemljištu, izvršavanja mjera poljoprivredne politike, pristupa i razmjene informacija između subjekata sistema, planiranja i programiranja razvoja informacionog sistema, organizacije i koordinacije rada na razvoju i funkcioniranju pojedinih podsistema i primjene jedinstvenih standarda, definicija, klasifikacija i šifara i utvrđivanja standarda za korištenje informacionih tehnologija. Federalni ministar donijet će provedbeni propis o jedinstvenoj metodologiji monitoringa i zemljišno-informacionog sistema.

Član 30.

Zemljišno-informacioni sistem treba objediniti sve informacije o zemljištu iz sljedećih izvora:

1. baze podataka Geodetske uprave:
  - a) o parcelama: broju i vlasničkim udjelima, njihovoj površini, katastarskoj kulturi i klasi, položaju parcela (iz kopije mape zemljišnog katastra, odnosno digitaliziranog nacrtu i iz topografskih karata, topografskih nacrtu i digitalnog modela terena sa visinama);
2. baze podataka Federalnog zavoda:
  - a) o zemljištima: iz pedološke karte, zračnih fotosnimaka i postojećih satelitskih snimaka i podataka sistemskog praćenja i analiziranja plodnosti poljoprivrednog zemljišta,
  - b) o zagađenju i oštećenju: iz podataka sistemskog praćenja poljoprivrednog zemljišta, poljoprivrednih biljaka i podzemnih voda;
3. baze podataka Federalnog hidrometeorološkog zavoda:
  - a) o klimi;
4. baze podataka zemljišno-knjižnih ureda:
  - a) o vlasnicima: fizičkim i pravnim licima sa svim relevantnim podacima;
5. podaci iz drugih baza podataka.

Podaci se u bazu podataka dostavljaju i pribavljaju besplatno, osim u slučajevima neposrednih izdataka za potrebna dodatna izvođenja.

Federalni ministar propisat će oblik, sadržaj, način vođenja i pristup bazi podataka.

Član 31.

Sistem kontrole plodnosti zemljišta vrši se u cilju očuvanja i poboljšanja fizičkih, hemijskih i bioloških osobina i osiguranja pravilne upotrebe mineralnih i organskih gnojiva.

Fizička i pravna lica, vlasnici ili korisnici upisani u registar poljoprivrednih gazdinstava, a koji su korisnici poljoprivrednog zemljišta - dužni su provoditi sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta koje je katastarskim klasiranjem svrstano od 1. do 4. katastarske klase obradivog poljoprivrednog

zemljišta površine veće od 0,2 ha.

Ispitivanje plodnosti tla vrši se svakih pet godina.

Sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta vrši organizacija koja u pogledu kadrova i opreme ispunjava propisane uvjete.

Pravna lica iz stava 4. ovog člana dužni su o rezultatima ispitivanja podnositi izvještaje vlasniku, odnosno korisniku zemljišta i nadležnom kantonalnom ministarstvu u pisanoj i elektronskoj formi u roku od 15 dana od dana završetka ispitivanja.

Nadležna kantonalna ministarstva dužna su na kraju svake kalendarske godine dostaviti kopiju izvještaja kontrole o plodnosti tla (u pisanoj i elektronskoj formi) Federalnom ministarstvu zbog uvođenja u sistem evidencije i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta.

Postupak, radnje i uvjete iz st. 1., 2. i 4. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 32.

Vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta u erozivnim područjima dužni su provoditi propisane protuerozivne mjere.

Pod protuerozivnim mjerama podrazumijevaju se: ograničenja ili potpuna zabrana sječe voćaka osim sječe iz agrotehničkih razloga, održavanje dugogodišnjih zasada podignutih radi zaštite od erozije na zemljištu, ograničavanje iskorištavanja pašnjaka propisivanjem vrste i broja stoke, te vremena i načina ispaše, zabrana skidanja humusnog, odnosno oraničnog sloja poljoprivrednog zemljišta, zabrana preoravanja livada, pašnjaka i neobrađenih površina na strmim zemljištima i njihovo pretvaranje u oranice zasijane jednogodišnjim biljnim vrstama, određivanje obaveznog zatravnjivanja i sadnje višegodišnjih kultura na strmom zemljištu sa nagibom većim od 25%, podizanje ili uzgoj poljozaštitnih pojaseva i druge mjere.

Član 33.

Primjenu propisanih protuerozivnih mjera utvrđuje općinski organ prema Programu gospodarenja općine iz člana 24. stav 2. ovog Zakona.

Prilikom utvrđivanja protuerozivnih mjera i njihovog provođenja mora se osigurati da se:

1. tereni sa nagibom većim od 10% konturno obrađuju, na takvim terenima i u slivovima pojedinih bujica strukturom sjetve osigurati da najmanje jedna trećina ukupne površine bude zasijana ili zasađena višegodišnjim nasadima i da se tereni sa nagibom većim od 25% ne koriste kao oranice;

2. u svakoj općini za područja podložna, napadnuta ili ugrožena eolskom erozijom, zavisno od specifičnosti područja i stepena ugroženosti a u skladu sa programom, utvrdi program zaštite zemljišta od eolske erozije podizanjem vjetrozaštitnih pojaseva, višegodišnjih usjeva i zasada ili primjenom drugih oblika zaštite te da se predvidi dinamika prema godinama za izvršenje ovog programa;

3. svake godine poduzmu protueroziona biološke mjere na najmanje 2 % novih površina od ukupnih površina napadnutih, podložnih ili ugroženih erozijom.

Troškove provedbe protuerozivnih mjera snose fizička i pravna lica čije se zemljište štiti ovim mjerama, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 34.

Na obradivom poljoprivrednom zemljištu koje nije uređeno putem arondacije i komasacije fizička dioba parcele može se vršiti samo ako se načini parcela najmanje od 0,5 ha, odnosno u kraškim krajolicima 0,2 ha, osim ako to zahtijeva opći interes utvrđen zakonom.

Obradivo poljoprivredno zemljište uređeno arondacijom i komasacijom ne može se fizičkom diobom usitniti na parcele čija je površina manja od jednog hektara, osim u postupku izgradnje meliorativnih sistema, javnih objekata i vraćanja zemljišta prema zakonskim propisima.

Član 35.

Poljskom štetom, u smislu ovog Zakona, smatra se uništavanje i oštećenje usjeva, sadnica, stabala i poljoprivredne mehanizacije na imanjima, kao i svako drugo oštećenje na poljoprivrednom zemljištu koje dovodi do smanjenja produktivnosti, strukture ili slojeva poljoprivrednog zemljišta, ako se utvrdi kao poljska šteta.

Općina svojim Programom gospodarenja iz člana 24. stav 2. ovog Zakona, uz saglasnost kantonalnog ministarstva, propisuje vrste i mjere za suzbijanje poljskih šteta, a posebno: vrste poljskih šteta, način progona stoke putevima koji vode pored poljoprivrednog zemljišta, način korištenja sezonskih puteva, rok do kojeg se planinske livade moraju pokositi, uvjete korištenja poljoprivredne mehanizacije, uvjete sječe ili zabrane sječe voćnih stabala, krčenje međa i živica, način organiziranja službe za zaštitu poljoprivrednog zemljišta od poljskih šteta, postupak sa uhvaćenom stokom bez pastira ili čiji je vlasnik nepoznat, učestvovanje građana u troškovima čuvanja njihovog poljoprivrednog zemljišta, način procjene i naknade štete, kao i druga pitanja u vezi sa suzbijanjem poljskih šteta.

Mjere iz stava 2. ovog člana mogu se propisati ako su prethodno osigurani uvjeti za primjenu tih mjera, a primjenjivat će se dok ti uvjeti postoje.

Na poljoprivrednom zemljištu zabranjeno je spaljivanje organskih ostataka poslije žetve usjeva.

Član 36.

Edukacijske programe u više nivoa radi stručnog osposobljavanja za zaštitu, uređenje i optimalno korištenje poljoprivrednog zemljišta vrše srednje poljoprivredne škole i poljoprivredni fakulteti, uz saglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva.

V. KORIŠTENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Član 37.

Pravna lica koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom na zemljištu, fizička lica koja su vlasnici zemljišta i drugi korisnici poljoprivrednog zemljišta dužni su poljoprivredno zemljište koristiti i obrađivati na način propisan ovim Zakonom.

Vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta moraju ga koristiti na način koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta i postojećim privredno-ekonomskim i agrotehničkim uvjetima, te poljoprivrednu proizvodnju prilagoditi ekološkim standardima i standardima za zemljište.

Član 38.

Korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države vrši se u skladu sa Strategijom i Programom gospodarenja.

Strategiju iz stava 1. ovog člana donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada FBiH) na prijedlog Federalnog ministarstva.

Strategija kao dio poljoprivredne strategije Federacije treba biti osnova koja će poslužiti kantonima i općinama da donesu svoje programe gospodarenja iz člana 24. stav 2. ovog Zakona. Strategija mora sadržavati: uvodni dio sa stanjem zemljišnih resursa u Federaciji, agrarnu strukturu, korištenje poljoprivrednog zemljišta, osnovne principe i oblike raspolaganja, ciljeve zemljišne politike, zaštitu poljoprivrednog zemljišta i dr.

Program gospodarenja iz stava 1. ovog člana sadrži: površine zemljišta u vlasništvu države po katastarskim općinama, ukupnu površinu, način korištenja, podatke o korisnicima poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, podatke o stanju, uređenju i korištenju zemljišta, površinu zemljišta planiranu za davanje u zakup, koncesiju, promet i elemente navedene u članu 24. stav 2. ovog Zakona.

Član 39.

Korisnici poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države donose dugoročni program korištenja tog zemljišta, uz saglasnost kantonalnog ministarstva (u daljnjem tekstu: program korištenja), kojim se utvrđuju i ona zemljišta na kojima nije moguće organizirati poljoprivrednu proizvodnju.

Program korištenja iz stava 1. ovog člana sadrži sljedeće mjere:

1. način korištenja;
2. agrotehničke mjere;
3. mjere zaštite i održavanja (sprečavanje erozije, zakorovljenosti, održavanje i čišćenje kanala, živica i međa, drvoreda i poljskih puteva, suzbijanje bolesti i štetnika, korištenje i uništavanje biljnih otpadaka nakon berbe a najkasnije do 01. aprila tekuće godine, obaveza uzgoja pojedinih vrsta biljaka na određenom području, sprečavanje zasjenjivanja susjednih parcela i sl.);
4. ostale mjere (zabrana odlaganja smeća i drugih otpadaka, životinjskih lešina, sprečavanje smanjenja prohodnosti puteva, zaštita od požara i plavljenja i dr.).

Troškovi mjera iz stava 2. ovog člana padaju na teret korisnika poljoprivrednog zemljišta.

Programom korištenja iz stava 1. ovog člana zemljišta na kojima nije moguće organizirati poljoprivrednu proizvodnju mogu se ustupiti općini radi njihovog korištenja za pošumljavanje ili druge namjene.

Član 40.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države dužan je koristiti poljoprivredno zemljište u skladu sa odredbama člana 37. ovog Zakona.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države dužan je sklopiti ugovor o zakupu ili koncesiji u skladu sa odredbama ovog Zakona koje se odnose na zakup i koncesiju poljoprivrednog zemljišta, te koristiti poljoprivredno zemljište u skladu sa odredbama člana 37. ovog Zakona.

Ako korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države nije u mogućnosti koristiti poljoprivredno zemljište u skladu sa odredbama člana 37. ovog Zakona, dužan je i obavezan o

tome obavijestiti kantonalno ministarstvo.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države ne može davati poljoprivredno zemljište u podzakup.

Član 41.

Ako korisnici ne koriste poljoprivredno zemljište na način propisan u članu 37. ovog Zakona, kantonalno ministarstvo može propisati mjere za upotrebu tog zemljišta.

Pored mjera iz stava 1. ovog člana općina može propisati pružanje usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, mjere za zaštitu od poljskih šteta, mraza, tuče, požara i poplava, određivati sječu, odnosno zabranu sječe voćnih stabala, krčenje međa i živica kao i odvodnju na određenim površinama poljoprivrednog zemljišta.

Mjere iz stava 2. ovog člana mogu se propisati ako su prije toga osigurani uvjeti za primjenu tih mjera, a primjenjivat će se dok ti uvjeti postoje.

Član 42.

Ako vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta nije u mogućnosti koristiti poljoprivredno zemljište u skladu sa članom 37. ovog Zakona, dužan je osigurati njegovo korištenje putem davanja zemljišta u zakup ili na drugi način, u skladu sa propisima kojima su utvrđena pitanja davanja nekretnina u zakup.

Ako vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta ne može osigurati korištenje zemljišta na način iz stava 1. ovog člana, dužan je o tome obavijestiti općinski organ o mjestu, katastarskoj općini, čestici, klasi, kulturi i površini, te udjelu u vlasništvu najkasnije do 31. marta godine za koju se utvrđuje taksa.

Danom obavještavanja općinskog organa iz člana 42. stav 2. ovog Zakona vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta oslobađa se plaćanja takse iz člana 46. ovog Zakona.

Član 43.

Ako korisnik ne koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države duže od jedne godine ili ne osigura korištenje tog zemljišta u skladu sa članom 40. ovog Zakona, kantonalno ministarstvo će po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika zemljišta donijeti rješenje o oduzimanju tog zemljišta radi davanja na korištenje drugim pravnim i fizičkim licima kojima je poljoprivredna djelatnost osnovna djelatnost.

Ako vlasnik privatnog poljoprivrednog zemljišta ne koristi poljoprivredno zemljište duže od tri ekonomske godine ili ne osigura korištenje tog zemljišta u skladu sa članom 42. ovog Zakona (ne može ga sam obrađivati ili ga ne da u zakup), općinski organ može provesti postupak davanja tog zemljišta na privremeno korištenje drugim pravnim i fizičkim licima kojima je poljoprivredna djelatnost osnovna djelatnost (registriranim proizvođačima).

Vrijeme za koje se privremeno dodjeljuje poljoprivredno zemljište iz st. 1. i 2. ovog člana je do pet godina i za to vrijeme ne može promijeniti namjenu.

Odluku o davanju zemljišta u zakup donosi općinsko, odnosno gradsko vijeće protiv koje se može uložiti prigovor u roku od osam dana od dana dostavljanja. O prigovoru odlučuje općinsko,

odnosno gradsko vijeće. Ugovor o zakupu sa zakupoprimcem potpisuje načelnik, odnosno gradonačelnik.

Član 44.

Ugovor o dodjeli poljoprivrednog zemljišta na privremeno korištenje iz člana 43. st. 1. i 2. ovog Zakona sadrži: podatke o zemljištu, namjeni i vrijeme upotrebe, iznos naknade koju korisnik kome je poljoprivredno zemljište dato na privremeno korištenje plaća vlasniku zemljišta, kao i uvjete za raskid ugovora, prava i obaveze posrednika u vezi sa prijevremenim raskidom ugovora.

Član 45.

Vlasniku poljoprivrednog zemljišta može se, na njegov pisani zahtjev, vratiti poljoprivredno zemljište i prije isteka ugovorenog roka ako su ispunjeni uvjeti za raskid ugovora, ali vraćanje u posjed nije moguće prije isteka ekonomske godine. Ekonomskom godinom, u smislu ovog Zakona, smatra se period od početka jesenjih radova u tekućoj godini do vremena završetka berbe kasnih usjeva u sljedećoj godini.

Član 46.

Ako korisnik obradivog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države ne obavijesti kantonalno ministarstvo u skladu sa članom 40. stav 3., ili vlasnik ne obavijesti općinski organ na osnovu člana 42. stav 2. ovog Zakona, plaća taksu za neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište za tekuću godinu i to za:

- I. katastarsku klasu 300,00 KM/ha,
- II. katastarsku klasu 250,00 KM/ha,
- III. katastarsku klasu 200,00 KM/ha,
- IV. katastarsku klasu 150,00 KM/ha,
- V. katastarsku klasu 100,00 KM/ha,
- VI. katastarsku klasu 50,00 KM/ha.

Korisnik obradivog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države i vlasnik koji se ne bavi poljoprivrednom proizvodnjom kao osnovnom djelatnošću, plaća posebnu taksu u visini od 200,00 KM po hektaru za podignute a za zapuštene plantažne voćnjake i vinograde, odnosno za plantaže gdje su podignuti i sistemi za navodnjavanje plaća se posebna taksa u visini od 300,00 KM po hektaru.

Općinski organ na kraju svake godine utvrđuje obveznike plaćanja taksi iz st. 1. i 2. ovog člana, u saradnji sa Geodetskom upravom i nadležnom poreznom upravom.

Naplaćene naknade na osnovu uplate taksi za neobrađeno poljoprivredno zemljište iz stava 1. ovog člana su namjenska vrsta prihoda budžeta općine, a mogu se koristiti za razvoj, poticaj i intenziviranje poljoprivredne proizvodnje na području općine gdje su takse prikupljene.

1. Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta

Član 47.

Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta može biti trajna i privremena.

Pod trajnom promjenom namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se fizičko nestajanje zemljišta izazvano gradnjom ili drugim načinom korištenja, pri čemu se zemljište trajno gubi za poljoprivrednu proizvodnju.

Pod privremenom promjenom namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se promjena namjene na određeni period poslije kojeg se to zemljište može ponovo koristiti za poljoprivrednu proizvodnju.

Privremena promjena namjene poljoprivrednog zemljišta može se utvrditi na period od jedne do pet godina za podizanje građevina privremenog karaktera za potrebe gradilišta, organiziranje sajмова, javnih manifestacija, objekata za eksploataciju vjetra, golf terena i sl.

Privremenom promjenom namjene poljoprivrednog zemljišta smatra se i površinska eksploatacija industrijskih mineralnih materija i ostalih mineralnih materija i treseta predviđenih rudarskim planovima i projektima, te stvaranje odlagališta čvrstog i tečnog otpada i drugih mineralnih materija, do okončanja eksploatacije.

Ako se radi o gradnji objekta čija se gradnja odobrava na osnovu prostornog izvedbenog nacrtu, smatra se da je za redovnu upotrebu objekta određeno cjelokupno zemljište koje po prostornom izvedbenom nacrtu pripada objektu.

Član 48.

Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe provodi se u skladu sa planovima prostornog uređenja i aktima određenim ovim Zakonom.

Namjena zemljišta u planovima prostornog uređenja utvrđuje se na osnovu karte upotrebne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta i to:

1. zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije utvrđuje se isključivo kao poljoprivredno zemljište;
2. zemljište od 5. do 6. bonitetne kategorije utvrđuje se kao poljoprivredno zemljište i samo izuzetno, kao zemljište za ostale namjene;
3. zemljište od 7. do 8. bonitetne kategorije utvrđuje se kao zemljište koje će se, prema potrebama, koristiti i za druge namjene.

Izuzetno, kada ne postoje druge mogućnosti, kada to zahtijeva opći interes koji utvrđuje vlada kantona i kada nema manje vrijednog poljoprivrednog zemljišta, poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije može se utvrditi kao zemljište za izgradnju kapitalnih objekata iz člana 8. stav 1. tačka 23. ovog Zakona.

Ukoliko za neka područja ne postoje utvrđene bonitetne kategorije zemljišta, odnosno postoje samo podaci o katastarskim klasama i kulturama, Federalni zavod i naučno-stručne institucije će na zahtjev naručioca izvršiti potrebna istraživanja i utvrditi bonitetnu kategoriju.

Federalni ministar propisat će jedinstvenu metodologiju za razvrstavanje poljoprivrednog zemljišta u bonitetne kategorije.

Član 49.

Federalno ministarstvo daje saglasnost na plan prostornog uređenja kantona (u daljnjem tekstu: prostorni plan kantona).

Prostorni plan kantona ne može se provoditi, ako za njega nije pribavljena saglasnost iz stava 1. ovog člana.

Skupština kantona daje saglasnost na planove prostornog uređenja za manje prostorne cjeline unutar kantona (područje općine, posebno područje, gradovi, naselja).

Planovi prostornog uređenja iz stava 3. ovog člana ne mogu se provoditi ukoliko za njih nije pribavljena saglasnost skupštine kantona.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana izdaje se uz prethodno pribavljeni stručni nalaz i mišljenje Federalnog zavoda.

Član 50.

Poljoprivredno zemljište ne može se koristiti u nepoljoprivredne svrhe niti mu se može promijeniti namjena ukoliko nije usaglašena prostorno-planska dokumentacija Federacije i kantona u skladu sa odredbama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.: 2/06, 72/07 i 32/08) i ako nije pribavljena poljoprivredna saglasnost na osnovu ovog Zakona.

Urbanističku saglasnost izdaje organ nadležan za poslove prostornog uređenja nakon pribavljene poljoprivredne saglasnosti po službenoj dužnosti.

Uz zahtjev za izdavanje poljoprivredne saglasnosti na promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta investitor dostavlja: izvod iz prostornog plana za to područje, kopiju katastarskog plana parcela koje čini građevinsku parcelu, zemljišno-knjižni izvadak i posjedovni list (dokaz o vlasništvu), zapisnik poljoprivrednog inspektora o postojećem stanju u pogledu načina korištenja poljoprivrednog zemljišta za koje se traži saglasnost, dokaz o plaćenju administrativnoj taksi i projekt rekultivacije, ako se promjena namjene vrši na određeno vrijeme.

Poljoprivredna saglasnost je upravni akt, izdaje se na zahtjev stranke i donosi se u formi rješenja nakon dostavljanja dokaza o uplati naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ukoliko se radi o privremenoj promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta, poljoprivrednom saglasnošću utvrđuje se rok do kada se predmetno zemljište mora vratiti poljoprivrednoj proizvodnji.

Za korištenje poljoprivrednog zemljišta za izgradnju ribnjaka, staklenika i drugih objekata prvog stepena poljoprivredne proizvodnje potrebno je pribaviti poljoprivrednu saglasnost iz stava 4. ovog člana.

Primjerak poljoprivredne saglasnosti dostavlja se Federalnom ministarstvu zbog uvođenja u sistem evidencije i praćenja stanja poljoprivrednog zemljišta.

Član 51.

Ako fizičko ili pravno lice promjeni namjenu poljoprivrednog zemljišta na osnovu propisane dozvole ili drugog upravnog akta, ili ako promjeni namjenu u suprotnosti sa propisima tako da zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju, plaća naknadu zbog promjene namjene poljoprivrednog zemljišta.

Naknada iz stava 1. ovog člana plaća se za cijelu građevinsku parcelu koja je prema propisanoj dozvoli određena za gradnju objekta.

Visina naknade za privremenu promjenu namjene obradivog poljoprivrednog zemljišta plaća se godišnje i ne može biti manja od 5 % tržišne vrijednosti tog zemljišta na dan podnošenja zahtjeva.

Visina naknade za trajnu promjenu plaća se jednokratno i ne može biti manja od 20% tržišne vrijednosti obradivog poljoprivrednog zemljišta na dan podnošenja zahtjeva, a za individualnu stambenu izgradnju 5 % od tržišne vrijednosti.

Visina naknade za trajnu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta ne može biti manja od stostrukog katastarskog prihoda utvrđenog za to zemljište.

Visina naknade za privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta ne može biti manja od desetstrukog katastarskog prihoda utvrđenog za to zemljište.

Plaćanje naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta gradnjom, u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim propisima, ne utiče na legalizaciju objekta.

Tržišnu cijenu iz st. 2. i 3. ovog člana utvrđuje nadležna porezna uprava u saradnji sa kantonalnim ministarstvom.

Član 52.

Pravna i fizička lica koja trajno ili privremeno mijenjaju namjenu poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe plaćaju naknadu, osim u slučajevima iz člana 53. ovog Zakona.

Naknada se plaća za svaku promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta, bez obzira na to što je ona utvrđena općim interesom i prostorno-planskom dokumentacijom.

Organi nadležni za izdavanje odobrenja za gradnju objekata ili izvođenje radova ne mogu izdati odobrenje dok stranka (korisnik, investitor) ne priloži poljoprivrednu saglasnost za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe.

Naknada za korištenje poljoprivrednog zemljišta kojem se privremeno mijenja namjena plaća se za svaku godinu i to: prvi put u postupku izdavanja poljoprivredne saglasnosti, a za ostale godine do 31. januara tekuće godine u kojoj se zemljište koristi sve dok se zemljište ne privede kulturi prema uvjetima utvrđenim u urbanističkoj saglasnosti, odobrenju za građenje i odobrenom projektu.

Poljoprivredno zemljište ne može se početi koristiti u nepoljoprivredne svrhe dok se ne izvrši uplata naknade iz stava 1. ovog člana.

Član 53.

Naknada se ne plaća kada se izdaje poljoprivredna saglasnost za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe za:

1. izgradnju, adaptaciju i rekonstrukciju stambenih i pomoćnih objekata poljoprivrednog gazdinstva;
2. izgradnju objekata koji služe za odbranu od poplava, za odvodnju i navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta, uređenje bujica i zaštitu poljoprivrednog zemljišta od erozije;
3. izgradnju objekata namijenjenih isključivo za proizvodnju proizvoda biljne proizvodnje, stočarstva i ribarstva te proizvoda prvog stepena njihove prerade;
4. pošumljavanje poljoprivrednog zemljišta pod nagibom i zemljišta male proizvodne sposobnosti kada je obavezu pošumljavanja tih površina propisalo svojom odlukom kantonalno ministarstvo ili općinski organ, odnosno kad pošumljavanje takvih zemljišta zatraži vlasnik;
5. proširenje pristupnih poljskih puteva u funkciji poljoprivredne proizvodnje;
6. izgradnju poljozaštitnih pojaseva.

Član 54.

Naplaćena naknada na osnovu promjene namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe posebna je vrsta prihoda budžeta kantona i vodi se na posebnom računu, a može se koristiti samo u sljedeće svrhe:

1. izradu osnova, programa i projekata zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta;
2. provođenje mjera zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta i za inundaciona područja;
3. uspostavu informacionog sistema za zemljište;
4. zemljišni monitoring;
5. izradu karte upotrebne vrijednosti zemljišta;
6. izradu projekta višenamjenskog vrednovanja;
7. realizaciju poslova utvrđenih Strategijom i Programom gospodarenja;
8. dekontaminaciju zemljišta i podizanje zaštitnih pojaseva u neposrednoj blizini putnih komunikacija.

Član 55.

Pored plaćanja naknade iz člana 51. ovog Zakona investitor je dužan prije početka izvođenja radova na poljoprivrednom zemljištu skinuti i deponirati plodni i potencijalno plodni sloj tla za potrebe uređenja zemljišta.

Obaveza općinskog organa je da odredi lokaciju za čuvanje izdvojenog plodnog sloja tla koji je skinut kod izgradnje industrijskih i drugih objekata i koristi ga u skladu sa projektom uređenja zemljišta i po odobrenju kantonalnog ministarstva za osposobljavanje manje plodnog i neplodnog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju.

Član 56.

Poljoprivredno zemljište koje je privremeno promijenilo namjenu, odnosno korišteno je za druge svrhe koje nemaju trajni karakter privodi se prvobitnoj namjeni ili osposobljava za poljoprivrednu proizvodnju prema projektu rekultivacije.

Investitor, odnosno korisnik poljoprivrednog zemljišta iz stava 1. ovog člana dužan je prije početka korištenja poljoprivrednog zemljišta kantonalnom ministarstvu priložiti ovjeren projekt rekultivacije.

Član 57.

Korisnik ili investitor dužan je radi osiguranja rekultivacije poljoprivrednog zemljišta uplatiti na račun koji odredi kantonalno ministarstvo iznos od najmanje 30% potrebnih sredstava za rekultivaciju zemljišta i to prije nego korisnik stupi u privremeni posjed dodijeljenog mu zemljišta, a preostali dio u roku od godinu dana od dana uvođenja u posjed.

Sredstva iz stava 1. ovog člana mogu se koristiti isključivo za rekultivaciju zemljišta.

Ukoliko se eksploatacijom industrijskih i ostalih mineralnih materija naruši vodni režim, odnosno dođe do procesa plavljenja i zadržavanja vode, korisnik industrijskih i ostalih mineralnih materija dužan je izvršiti hidrotehničke radove kojima će se uspostaviti prvobitni vodni režim u tlu.

Po završenoj eksploataciji industrijskih i ostalih mineralnih materija kantonalno ministarstvo dužno je u roku od 60 dana raspisati javni konkurs i odabrati organizaciju koja će izvršiti rekultivaciju poljoprivrednog zemljišta u skladu sa priloženim projektom rekultivacije.

Uputstvo o obaveznoj jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata rekultivacije donosi federalni ministar.

2. Korištenje pašnjaka

Član 58.

Pašnjakom se smatra zemljište obraslo prirodnom travnom vegetacijom i koristi se za izgon, ispašu i odmaranje stoke.

Pašnjakom, u smislu ovog Zakona, smatra se i zemljište koje služi za izgon, ispašu i odmaranje stoke a nalazi se u poljoprivrednom ili šumskom kompleksu.

Član 59.

Pašnjacima u vlasništvu države, a na području Federacije, upravljaju kantoni.

Pašnjake u vlasništvu fizičkih lica koriste njihovi vlasnici u skladu sa odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Korisnici pašnjaka iz stava 1. ovog člana ne mogu pašnjake davati u podzakup.

Dozvolom za ispašu prenosi se pravo za ispašu od vlasnika na korisnika ili na korisnike na određeni vremenski period uz nadoknadu i na način propisan u članu 62. stav 2. i članu 64. ovog Zakona.

Član 60.

Pašnjaci se ne mogu koristiti u druge svrhe osim u slučajevima određenim ovim Zakonom.

Izuzetno, pašnjak se može privesti drugoj kulturi ako se time postiže racionalnije i ekonomičnije korištenje zemljišta, ako promjena neće dovesti do erozije i ispiranja zemljišta i ako se time ne ometa normalno korištenje drugih pašnjaka.

Privođenje pašnjaka drugoj kulturi vrši se na osnovu ekonomsko-tehničke dokumentacije izrađene od naučno-stručne institucije, uz pribavljenu saglasnost kantonalnog ministarstva.

Član 61.

Granice pašnjaka iz stava 1. člana 59. utvrđuje kanton na čijem području se ti pašnjaci nalaze. Kantonalno ministarstvo dužno je voditi katastar pašnjaka.

Član 62.

Kantonalno ministarstvo donosi program korištenja pašnjaka za svaku kalendarsku godinu.

Programom iz stava 1. ovog člana propisuje se način korištenja privatnih i državnih pašnjaka na

osnovu proizvodne sposobnosti pašnjaka, kapaciteta korištenja za pojedine vrste stoke, na bazi broja grla stoke koja mogu da pasu na tom zemljištu, prinosa, upotrebe vode za napajanje stoke i mjera za unapređenje proizvodnje.

Vlasnik i korisnik pašnjaka imaju pravo i obavezu: vršiti izgon stoke za ispašu i racionalno koristiti pašnjak, koristiti mjesta za napajanje stoke i omogućiti i drugima da napajaju stoku, ostvariti stvarnu služnost na tuđem zemljištu, ali i omogućiti drugim korisnicima prijelaz, pristup i dopremu stoke na svojim pašnjacima, stalno vršiti melioraciju i održavanje u cilju poboljšanja i povećanja kapaciteta pašnjaka i poduzimati zaštitne mjere za pašnjake od pretjeranog i nenamjenskog korištenja.

Korisnici čija se stoka napasa na pašnjacima dužni su se pridržavati načina i vremena ispaše stoke koje je vlasnik utvrdio.

Kod utvrđivanja uvjeta za načine korištenja pašnjaka iz stava 1. ovog člana moraju se osigurati zaštita i uređenje pašnjaka, kao i opravdani interesi korisnika pašnjaka, odnosno pravo prvenstva koji imaju drugi korisnici pašnjaka.

Član 63.

Pravo prvenstva ispaše stoke na pašnjacima iz stava 1. člana 59. ovog Zakona pod jednakim uvjetima imaju fizička lica koja su ranije koristila pašnjak.

Lica koji imaju prebivalište u brdsko-planinskim područjima a bave se poljoprivrednom djelatnošću kao osnovnom djelatnošću, imaju pravo prvenstva za korištenje pašnjaka.

Član 64.

Visinu naknade za upotrebu pašnjaka iz stava 1. člana 59. ovog Zakona (pašarina) utvrđuje kantonalno ministarstvo na početku svake godine.

Visina naknade iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na osnovu: površine zemljišta, kapaciteta korištenja za pojedine vrste stoke, na bazi broja grla stoke koja mogu da pasu na tom zemljištu, prinosa, upotrebe vode za napajanje stoke i mjera za unapređenje proizvodnje.

Naknada za upotrebu pašnjaka uplaćuje se na račun kantona.

Sredstva iz stava 2. ovog člana mogu se koristiti samo za unapređenje pašnjaka.

Član 65.

Na pašnjacima koji se nalaze iznad prirodne gornje granice šumske vegetacije ili su nastali potiskivanjem šuma u njenim gornjim dijelovima kanton određuje rokove početka i završetka ispaše.

Zabranjena je ispaša stoke prije, odnosno poslije određenih rokova ispaše iz stava 1. ovog člana.

Član 66.

Korisnici pašnjaka iz stava 1. člana 59. ovog Zakona koji ne koriste pašnjak duže od jedne godine ili ga ne koriste na način propisan programom iz člana 62. stav 1. ovog Zakona, dužni su

obavijestiti kantonalno ministarstvo do 31. marta a kantonalno ministarstvo dužno je postupiti na način propisan u članu 43. stav 1. ovog Zakona.

3. Zabrana nomadske ispaše stoke

Član 67.

Pod nomadskom ispašom, u smislu ovog Zakona, smatra se ispaša stoke gonjenjem preko poljoprivrednog zemljišta, ispaša stoke na poljoprivrednom zemljištu izvan mjesta prebivališta, odnosno sjedišta držaoca stoke, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Zbog zaštite poljoprivrednih kultura i sprečavanja pojave i širenja zaraznih bolesti životinja, te zbog zaštite zdravlja ljudi od zoonoza koje se sa stoke mogu prenijeti na ljude, zabranjuje se nomadska ispaša stoke na poljoprivrednom zemljištu.

Ne smatra se nomadskom ispašom stoke uobičajena ispaša na pašnjacima iz stava 1. člana 59. ovog Zakona i ispaša stoke na zemljištu koje je vlasništvo držaoca stoke ili je zemljište uzeto u zakup, pod uvjetom da je osiguran transport (doprema i otprema) i veterinarsko uvjerenje.

Ako je ispaša stoke van mjesta prebivališta, stoka se mora transportovati motornim vozilima.

Član 68.

Držaoc stoke mora zaključiti ugovor sa zakupodavcem zemljišta za ispašu stoke.

Ugovor iz stava 1. ovog člana mora sadržavati podatke o: zemljištu (mjesto, katastarska općina i čestice, površina), zakupodavcu i zakupoprincipu zemljišta, vremenu za koje je ugovorena ispaša, broju stoke koja se može napasati, veličini zemljišta i mjestu gdje se to zemljište nalazi.

Ugovor iz stava 1. ovog člana registriruje se kod općinskog organa u mjestu ispaše stoke.

Član 69.

Vlasnici, zakupoprincipi i drugi korisnici poljoprivrednog zemljišta moraju dozvoliti pristup na svoja zemljišta radnicima poljoprivrednih, geodetskih, geoloških, vodoprivrednih i drugih organizacija koje vrše radove (mjerenje, snimanje, projektovanje, obilježivanje) u vezi sa pripremom i izvođenjem agrarnih operacija i djelovanjem, kao i održavanje melioracijskih objekata i uređaja - ali imaju pravo na nadoknadu prouzrokovane štete.

Vlasnici, zakupoprincipi i drugi korisnici zemljišta imaju zakonom ustanovljenu služnost prolaza zbog prilaza poljoprivrednim parcelama u svrhu njihove obrade i ako je prolaz nužan.

Služnost iz stava 2. ovog člana traje sve dok poljski radovi (oranje, sjetva, žetva, berba i dr. poslovi) ne budu završeni.

Općinski organ može ustanoviti stvarnu služnost oticanja vode preko tuđeg zemljišta, ako se oticanje ne može riješiti na drugi način.

Sezonsku služnost, procjenu štete i visinu naknade iz stava 4. ovog člana određuje općinski organ, dok naknadu štete vrši korisnik sezonske služnosti.

Žalba protiv odluke općinskog organa ne zadržava izvršenje odluke.

Član 70.

U cilju optimalnog korištenja poljoprivrednog zemljišta osnovna i dopunska obrada kao i drugi radovi na poljoprivrednom zemljištu vrše se poljoprivrednom mehanizacijom i oruđima koja su izrađena prema propisanim standardima i atestirana od institucije koju ovlasti Federalno ministarstvo.

Federalni ministar propisat će način i metode atestiranja poljoprivredne mehanizacije.

Član 71.

Na poljoprivrednom zemljištu koje je obuhvaćeno hidromelioracijskim sistemom mogu se u cilju dovođenja i odvodnje voda uspostaviti služnosti.

O uspostavi služnosti rješava gradsko - općinsko vijeće.

Za uspostavu služnosti vlasniku opterećenog zemljišta naknadu plaćaju lica u čiju je korist služnost uspostavljena.

U pogledu utvrđivanja visine naknade za uspostavljenu služnost primjenjuju se propisi Zakona o eksproprijaciji.

Protiv odluke gradskog odnosno općinskog vijeća može se pokrenuti upravni spor.

VI. UREĐENJE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Član 72.

Za poboljšanje uvjeta poljoprivredne proizvodnje, povećanje plodnosti i proizvodnih sposobnosti poljoprivrednog zemljišta, a u cilju racionalnije i ekonomičnije proizvodnje - provode se mjere uređenja zemljišta: komasacija, arondacija, melioracije (izgradnja i održavanje sistema za odvodnju i navodnjavanje, poboljšanje kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, kultivacija livada i pašnjaka, pretvaranje neobrađivog poljoprivrednog zemljišta u obrađivo), protuerozivna zaštita, rekultivacija i dr.

Mjere uređenja zemljišta iz stava 1. ovog člana provode se radi grupisanja razbacanih parcela u cilju stvaranja većih parcela, pravilnih geometrijskih oblika, poboljšanja proizvodnih sposobnosti zemljišta pomoću primjene agrotehničkih, agromeliorativnih i hidromeliorativnih mjera, pristupa javnoj infrastrukturi, pošumljavanja zemljišta slabijeg kvaliteta ili zagađenog zemljišta, uređivanja imovinsko-pravnih odnosa, premjera i ažuriranja katastra zemljišta.

Mjere iz stava 1. ovog člana provode se na inicijativu vlasnika zemljišta ili korisnika zemljišta po ovlaštenju vlasnika i prema sporazumu među vlasnicima poljoprivrednih zemljišta, uz aktivno učestvovanje relevantnih naučnih i stručnih institucija.

Uputstvo o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata - programa uređenja zemljišta donosi federalni ministar.

Član 73.

Zabranjuje se provođenje komasacionih, arondacionih i melioracionih postupaka na područjima za koja nisu doneseni planovi prostornog uređenja, urbanističke osnove niti osnove zaštite, korištenja i uređenja poljoprivrednog zemljišta.

Podaci o stvarnim pravima u vezi sa mjerama uređenja uzimaju se prema stanju u zemljišnom i katastarskom registru, ili prema faktičkom stanju, ako se posjedovno stanje ne slaže sa zemljišno

knjižnim stanjem i ako nema spora.

Stvarno pravni i posjedovni sporovi u vezi sa ovim su hitni, a do pravomoćnosti sudske odluke učesnicima se smatraju posjednici - korisnici zemljišta.

Mjerama uređenja poljoprivrednog zemljišta uređuju se i imovinsko-pravni odnosi na principima sporazumijevanja, dobrovoljnosti, ravnopravnosti i ekvivalentosti u skladu sa zakonom.

1. Komascija

Član 74.

Uređenje poljoprivrednog zemljišta putem komascije vrši se u cilju uređenja zemljišnih površina i stvaranja većih i pravilnijih zemljišnih parcela, a njihovim grupisanjem i grupisanjem zemljišnih posjeda omogućava efikasnija obrada i iskorištavanje zemljišta i izvođenje drugih radova na uređenju zemljišta na osnovu programa komascije za koji Federalno ministarstvo daje saglasnost.

Član 75.

Program komascije donosi općinsko vijeće ili kantonalna skupština na vlastitu inicijativu, na inicijativu vlasnika poljoprivrednog zemljišta koji imaju u vlasništvu više od 80% površine zemljišta.

Postupak i nadležnosti za provođenje komascije uređeni su posebnim Zakonom o komasciji.

Član 76.

Poslovi komascije su od općeg interesa.

Opći interes iz stava 1. ovog člana utvrđuje se u skladu sa Zakonom o komasciji i odlukom općinskog vijeća ili kantonalne skupštine donesene na osnovu zakona.

Član 77.

Odluka o odobravanju komascije javno se objavljuje, a pravomoćna odluka upisuje se u zemljišni i katastarski registar.

2. Arondacija

Član 78.

Arondacija (zaokruživanje) poljoprivrednog zemljišta vrši se u cilju racionalnijeg korištenja zemljišta, mehanizacije poljoprivrednih radova, izvođenja melioracionih i protuerozivnih radova,

omogućavanja izgradnje ekonomskih dvorišta, podizanja dugogodišnjih nasada i primjena savremenih agrotehničkih mjera pri obradi zemljišta.

Arondacija poljoprivrednog zemljišta može se izvesti u korist vlasnika poljoprivrednog zemljišta, ako će se zemljište koje će se na ovim osnovama pripojiti iz razloga zaokruženja rascjepkanih parcela i njihovog pravilnog uređenja upotrebljavati za poljoprivrednu proizvodnju.

Arondacija se može izvesti i u korist zajednice na osnovu ugovora, ako se radi o zajedničkim pašnjacima, zajedničkoj obnovi ili podizanju višegodišnjih zasada ili ako se radi o zajedničkoj obradi ili osiguranju zemljišta za zajedničke potrebe naselja.

Član 79.

Vlasnik poljoprivrednog zemljišta podnosi zahtjev (prijedlog) za arondaciju kantonalnom ministarstvu.

O prijedlogu za arondaciju odlučuje kantonalno ministarstvo u upravnom postupku koje svojim rješenjem odlučuje o svim pitanjima arondacije.

Vlasnici poljoprivrednog zemljišta mogu podnijeti zahtjev za arondaciju ako:

- a) imaju dokaz o ispunjenosti uvjeta iz člana 78. st. 1. i 2. ovog Zakona;
- b) imaju podatke o zemljištu koje se arondira i podatke o arondacionoj ponudi zamjenskog zemljišta, uz mišljenja stručno-savjetodavne službe o opravdanosti namjeravane arondacije;
- c) na zaokruženom području imaju usitnjena zemljišta ili ako se tuđe zemljište nalazi na združenom zemljišnom kompleksu;
- d) nude vlasniku za zemljište koje bi pripojili, drugo odgovarajuće zemljište iste katastarske kulture, klase, veličine i vrijednosti;
- e) dokažu da raspoložu mogućnostima i sredstvima za ostvarenje namjena za koje predlažu arondaciju;
- f) dostave izjavu da dobrovoljna međusobna razmjena zemljišta nije postignuta;
- g) dostave popis usitnjenih parcela, popis zemljišta koje se pripaja;
- h) imaju dokaz o postignutom dogovoru o naknadama za zgrade;
- i) imaju rješenje općine ili kantona o utvrđivanju općeg interesa za arondaciju.

Troškove postupka arondacije snosi titular arondacionog prava.

Član 80.

Nakon pravomoćnosti odluke o arondaciji zemljište koje se arondira predaje se u posjed titularu arondacionog prava, a zamjensko zemljište ranijem vlasniku arondiranog zemljišta ili novčana naknada u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, ako se dotadašnji vlasnik slaže sa takvom naknadom.

Prethodni vlasnik može zahtijevati poništenje odluke o arondaciji ako se arondirano zemljište ne počne uređivati ili koristiti tokom jedne godine od pravomoćnosti odluke i ako se uređenje zemljišta ne okonča u toku pet godina od početka uređivanja.

Subjektivni rok za traženje poništenja odluke je tri mjeseca od saznanja za razlog poništenja, odnosno objektivni rok je jedna godina nakon isteka rokova zbog kojih se može tražiti poništenje odluke.

Član 81.

Okрупnjivanje zemljišnog posjeda radi njegovog racionalnijeg korištenja može se vršiti dobrovoljnim grupisanjem zemljišta putem dobrovoljnog udruživanja farmera u tzv. funkcionalnu, radnu ili proizvodnu tablu.

Grupisanje zemljišta iz stava 1. ovog člana može se vršiti na području cijele katastarske općine ili dijela katastarske općine.

Općinsko vijeće donosi odluku o pokretanju postupka za dobrovoljno grupisanje zemljišnog posjeda na prijedlog najmanje 10 vlasnika zemljišta ili ako se utvrdi da za to postoje opravdani razlozi.

3. Uređenje zemljišta

Član 82.

Pod agrotehničkim mjerama smatraju se: krčenje, čišćenje, ravnanje i niveliranje terena, osnovna i dopunska obrada, njega i zaštita usjeva, sprečavanje erozije, sprečavanje zakorovljenosti, pružanje usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, čišćenje kanala, zabrana, odnosno obaveza uzgoja pojedinih vrsta bilja na određenom području, mjere za zaštitu od poljskih šteta, korištenje i uništavanje biljnih otpadaka, održavanje živica i međa, održavanje poljskih puteva, sprečavanje zasjenjivanja susjednih čestica, sadnja i održavanje vjetrozaštitnih pojasa i dr.

Agrotehničkim mjerama u cilju zaštite poljoprivrednog zemljišta od erozije podrazumijevaju se: ograničenje ili potpuna zabrana sječe voćaka i drugog drveća osim sječe iz agrotehničkih razloga, ograničavanje iskorištavanja pašnjaka propisivanjem vrsta i broja stoke te vremena i načina ispaše, zabrana preoravanja livada, pašnjaka i neobrađenih površina na strmim zemljištima i njihovo pretvaranje u oranice sa jednogodišnjim kulturama, zabrana skidanja humusnog, odnosno oraničnog sloja sa obradivog poljoprivrednog zemljišta, određivanje obaveznog zatravnjivanja strmog zemljišta, zabrana proizvodnje jednogodišnjih kultura, odnosno obaveza sadnje dugogodišnjih nasada i višegodišnjih kultura na strmim zemljištima.

Vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta dužni su provoditi propisane agrotehničke mjere iz st. 1. i 2. ovog člana, te održavati dugogodišnje nasade i višegodišnje kulture podignute radi zaštite od erozije na tom zemljištu.

Gradsko - općinsko vijeće dužno je propisati potrebne agrotehničke mjere zaštite i korištenja poljoprivrednog zemljišta u slučajevima u kojima bi propuštanje tih mjera nanijelo štetu, onemogućilo ili smanjilo poljoprivrednu proizvodnju.

Član 83.

Mjere uređenja poljoprivrednog zemljišta provode se u cilju tehničkog uređenja, poboljšanja proizvodnih osobina, reguliranja vodnog režima tla te sprečavanja oštećenja i saniranja degradacije i zagađenja zemljišta prouzrokovanih prirodnim pojavama ili ekonomskim i društvenim aktivnostima, a na osnovu programa uređenja zemljišta.

Član 84.

Vlasnici, odnosno korisnici zemljišta dostavljaju Federalnom ministarstvu program uređenja

zemljišta koje će nakon što utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz ovog Zakona obavijestiti općinu, odnosno kanton i izdati rješenje o odobravanju programa.

Član 85.

Odvodnja obuhvata mjere, objekte i uređaje za reguliranje i očuvanje vodnog režima tla odvodnjom površinskih i podzemnih voda.

Sistem za odvodnju sastavljen je od uređaja za odvodnju (stanice, crpke, objekti i dr.), kanala za oticanje vode, odvodne mreže (primarna, sekundarna i tercijarna) i drenaže.

Navodnjavanje obuhvata mjere, objekte i uređaje za osiguranje snabdjevanja vodom, njenu distribuciju i upotrebu sa namjenom da se biljkama osigura optimalna vlaga u zemljištu.

Sistem za navodnjavanje sastavljen je od kanala za dotok vode, dovodne mreže (primarna, sekundarna i tercijarna) i opreme za navodnjavanje (crpke, bunari, objekti, hidranti i dr.).

Sistemi za odvodnju i navodnjavanje dijele se na velike i male sisteme koji su namijenjeni većem broju korisnika za zajedničku upotrebu prema rasporedu za navodnjavanje i koji su namijenjeni za jednog ili više korisnika koji upotrebljavaju sistem za navodnjavanje nezavisno jedan od drugog.

Član 86.

Poljoprivredno zemljište koje je pod uticajem podzemnih i površinskih voda, odnosno ima nereguliran vodni režim tla potrebno je urediti sistemom mjera za odvodnju i mjera zaštite od uticaja površinskih voda i poplava.

Odvodnja i zaštita od uticaja površinskih voda i poplava provodi se na osnovu projekta koji se izrađuje za određeno meliorativno područje.

Federalni ministar propisat će uputstvo o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekta za odvodnju i mjere zaštite od uticaja površinskih voda i poplava.

Član 87.

Održavanje sistema za odvodnju i navodnjavanje osiguravaju vlasnici, odnosno korisnici poljoprivrednog zemljišta.

Ako se izgradnja sistema za odvodnju, odnosno navodnjavanje ne može riješiti na bolji ili racionalniji način, može se ustanoviti pravo služnosti odvodnje, odnosno dovođenja vode preko drugog zemljišta.

Član 88.

Vlasnici zemljišta u područjima za melioracije na zemljištu obavezni su staviti svoje zemljište za aktivnosti melioracija zadržavajući pravo vlasništva na zemljištu, uz pravo na naknadu za eventualno pričinjenu štetu.

Melioracioni sistemi i uređaji upisuju se u katastar melioracionih objekata i uređaja koji vode kantonalna ministarstva i koji je povezan sa bazom podataka zemljišnog katastra.

Detaljnije propise o uvođenju, izvođenju, upravljanju, funkcioniranju i održavanju melioracijskih sistema donijet će federalni ministar.

Federalni ministar donosi propis o obračunavanju i plaćanju naknade za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje.

Član 89.

Poljoprivredno zemljište na području gdje je izgrađen sistem za navodnjavanje koristi se prema godišnjem programu koji donosi pravno lice koje upravlja sistemom za navodnjavanje, a sadrži: površinu zemljišta koje se može navodnjavati, dinamiku navodnjavanja pojedinih kultura, dužinu trajanja navodnjavanja i količinu vode za navodnjavanje.

Godišnji program korištenja sistema za navodnjavanje donosi se uz saglasnost kantonalnog ministarstva.

Pravno lice koje upravlja sistemom za navodnjavanje dužno je obavijestiti korisnika poljoprivrednog zemljišta u sistemu za navodnjavanje o godišnjem programu korištenja sistema.

Član 90.

Korisnik poljoprivrednog zemljišta u sistemu za navodnjavanje dužan je koristiti sistem za navodnjavanje u skladu sa programom iz člana 89. ovog Zakona.

Pravno lice koje upravlja sistemom za navodnjavanje dužno je redovno održavati sistem za navodnjavanje (održavanje pumpi, uništavanje korova, uklanjanje nanosa mulja, održavanje cjevovoda i dr.) i osiguravati redovnu kontrolu kvaliteta vode na sadržaj opasnih i štetnih materija i o tome voditi evidenciju.

Član 91.

Međusobni odnosi pravnih lica koja upravljaju sistemom za navodnjavanje i korisnika sistema uređuju se ugovorom o korištenju, održavanju i osiguravanju funkcioniranja tog sistema, kao i utvrđivanju naknade za korištenje vode iz sistema.

Član 92.

Kultivacija pašnjaka obuhvata skup mjera za poboljšanje kvaliteta trave za ispašu stoke i proizvodnje sijena u planinskim područjima, a provodi se na osnovu projekta koji sadrži iste elemente kao i projekt rekultivacije iz člana 94. ovog Zakona.

Projekt iz prethodnog stava mora sadržavati odgovor na pitanja unutrašnje odvodnje u melioracionim područjima, odbrambenih nasipa, odvodnih kanala i crpnih stanica.

Član 93.

Poboljšanje kvaliteta poljoprivrednog zemljišta obuhvata mjere kojima se vrši poboljšanje

fizičkih, hemijskih i bioloških osobina zemljišta (hidromelioracija, popravka teksturnog sastava tla, popravka reakcije tla, meliorativno gnojenje i druge mjere).

Poboljšanje kvaliteta obradivog zemljišta i pretvaranje neobradivog u obradivo izvodi se na osnovu projekta koji sadrži: opće karakteristike područja (klimatske, pedološke, hidrografske), stanje poljoprivredne proizvodnje, dokumentaciju o vlasnicima i korisnicima poljoprivrednog zemljišta (prijepisi listova nepokretnosti, odnosno posjedovnih listova ili zemljišno-knjižnih izvadaka, kopija katastarskog plana), projektno rješenje za poboljšanje kvaliteta obradivog poljoprivrednog zemljišta (tehničko uređenje terena, hidrotehnički radovi, agrotehnički radovi), rokove izvođenja pojedinih faza radova, premjer i predračun radova.

Projekt poboljšanja kvaliteta obradivog i pretvaranje neobradivog u obradivo poljoprivredno zemljište mogu izrađivati registrirana pravna lica iz oblasti poljoprivrede.

4. Rekultivacija

Član 94.

Rekultivacija poljoprivrednog zemljišta korištenog za eksploataciju mineralnih i drugih materija, a koja nema trajni karakter privodi se odgovarajućoj namjeni, odnosno osposobljava se za poljoprivrednu proizvodnju prema projektu rekultivacije poljoprivrednog zemljišta koji izrađuju registrirane naučne i stručne institucije.

Projekt rekultivacije poljoprivrednog zemljišta sadrži: opće karakteristike područja za eksploataciju mineralnih materija (klimatske, pedološke i hidrografske) i stanje poljoprivredne proizvodnje, dokumentaciju o vlasnicima, odnosno korisnicima poljoprivrednog zemljišta sa prijepisom listova nepokretnosti, posjedovnih listova ili zemljišno-knjižnih izvadaka, kopija katastarskog plana, projektno rješenje tehničke rekultivacije (postupak skidanja, čuvanja i vraćanja humusnog sloja, dinamika vraćanja zemljišta poljoprivrednoj proizvodnji, tehničko uređenje terena, agrotehnički radovi, hidrotehnički radovi kojima se uspostavlja prvobitni vodni režim u zemljištu i dr.), projektno rješenje biološke rekultivacije (priprema zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju, namjena poljoprivrednog zemljišta, postupak i rok ispitivanja opasnih i štetnih materija u rekultiviranom zemljištu), rokove izvođenja pojedinih faza rekultivacije, predmjer i predračun radova - finansijski dio i grafičke i numeričke priloge.

Saglasnost na projekt rekultivacije daje kantonalno ministarstvo.

Član 95.

Saniranje i rekultivacija postojećih jalovišta, industrijskih odlagališta i deponija, divljih deponija i drugih eksploatacijskih površina odvija se u tri faze:

a) faza 1. registracija jalovišta, industrijskih odlagališta i deponija, divljih deponija i drugih eksploatacijskih površina, opis stanja, odgovornost, ko ih mora rekultivisati i platiti (preliminarna studija);

b) faza 2. akcioni plan sanacije i rekultivacije (studija izvodljivosti);

c) faza 3. praćenje i izvještavanje o implementaciji.

Rok za izvršenje sve tri faze je jedna godina računajući od dana stupanja na snagu ovog Zakona, a za njih su zadužena kantonalna ministarstva.

Član 96.

Ako korisnik po završenoj eksploataciji industrijskih i ostalih mineralnih materija ne izvrši rekultivaciju poljoprivrednog zemljišta, kantonalno ministarstvo angažirat će drugu organizaciju koja će izvršiti rekultivaciju zemljišta na teret sredstava korisnika poljoprivrednog zemljišta za privremene namjene.

Član 97.

Vlasnici, zakupoprимci i drugi korisnici poljoprivrednog zemljišta na području gdje se ostvaruje uređenje moraju dozvoliti pristup na svoja zemljišta radnicima poljoprivrednih, geodetskih, vodoprivrednih i drugih organizacija koje vrše radove (mjerenje, snimanje, projektovanje, obilježavanje) u vezi sa pripremom i izvođenjem agrarnih operacija i djelovanjem, kao i održavanjem melioracijskih objekata i uređaja, ali imaju pravo na nadoknadu štete prouzrokovane navedenim radnjama.

Korisnici zemljišta imaju zakonom ustanovljenu služnost prolaza zbog prilaza poljoprivrednim parcelama koji im se ne može ograničiti.

Pravo služnosti tuđeg zemljišta imaju lica koja se bave: pčelarstvom, sakupljanjem plodova samoniklog bilja, gljiva, zelenila, lovom i dr.

Služnost iz stava 2. ovog člana traje dok poljski radovi ne budu završeni (oranje, sjetva, žetva, berba i dr. poslovi).

Općinski organ može ustanoviti stvarnu služnost oticanja vode preko tuđeg zemljišta, ako se oticanje ne može riješiti na drugi način.

Sezonsku služnost, procjenu štete i visinu naknade određuje općinski organ na osnovu propisa o izvlaštenju, dok naknadu štete vrši korisnik sezonske služnosti.

Žalba protiv odluke općinskog organa ne zadržava izvršenje odluke.

VII. RASPOLAGANJE POLJOPRIVREDNIM ZEMLJIŠTEM

Član 98.

Poljoprivrednim zemljištem čiji je vlasnik država osim onog koje se vraća ranijim vlasnicima prema posebnom zakonu, odnosno koje podliježe restituciji i predmet je povrata, raspolože Federacija prema općim propisima o raspolaganju nekretninama, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Odlukom kojom se odlučuje o vlasničkim i drugim stvarnim pravima na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države obavezno se osigurava zaštita i unapređenje privredno-ekonomskih, ekoloških i drugih interesa države i njenih građana.

Odluka iz stava 2. ovog člana nije upravni akt.

Akt o promjeni statusa poljoprivrednog zemljišta (zakup, koncesija i zamjena) mora biti donesen u skladu sa ovim Zakonom i drugim pratećim propisima koji reguliraju ovu oblast.

Akt donesen suprotno utvrđenoj proceduri iz stava 2. ovog člana smatra se ništavnim.

Član 99.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države je u pravnom prometu, ali se ne može prodavati. Poljoprivredno zemljište može se staviti u promet u obliku zakupa, koncesije i zamjene, ali isključivo radi zasnivanja primarne poljoprivredne proizvodnje.

Uvjet za stavljanje u promet poljoprivrednog zemljišta je uspostavljanje katastra i zemljišnih knjiga koji će omogućiti nesmetan promet nekretnina i dati osnov za uspostavu efikasnog tržišta zemljištem.

Poljoprivredno zemljište u privatnom vlasništvu uživa poseban tretman, ali za njega ne važe navedene zabrane iz stava 1. ovog člana.

Strani državljani ne mogu steći vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem pravnim poslom, ali mogu nasljeđivanjem.

1. Promet

Član 100.

Promet državnim poljoprivrednim zemljištem može se vršiti samo u cilju obavljanja poljoprivredne djelatnosti, osim u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države može ići u prodaju samo u izuzetnim slučajevima kada Parlament Federacije Bosne i Hercegovine utvrdi opći interes za prodaju državnog zemljišta.

Član 101.

Privatni zemljišni posjedi jesu i ostaju u okvirima građanske pravne regulative a mogu biti stečeni i promijeniti korištenje na bilo koji način utvrđen građanskom pravnom regulativom na osnovu ugovora usklađenih sa ovim Zakonom.

Član 102.

Fizičko ili pravno lice koje ima namjeru prodati poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije mora uručiti ponudu općinskom organu na čijem se području nalazi poljoprivredno zemljište.

Ponuda važi 30 dana i sadrži podatke o poljoprivrednom zemljištu, cijeni i drugim uvjetima prodaje.

Cijena iz stava 2. ovog člana uzima se kao početna cijena na javnom pozivu za prodaju predmetnog zemljišta.

Potencijalni kupac mora dati pisanu izjavu o prihvatanju ponude i učestvovanju na javnom pozivu prodaje zemljišta koju šalje općinskom organu za poljoprivredu.

Općinski organ izlaže ponudu na oglasnoj ploči i objavljuje javni poziv za prodaju zemljišta te provodi postupak prodaje, uvažavajući kriterije iz člana 103. ovog Zakona, a na trošak vlasnika.

Član 103.

Općinski organ utvrđuje pravo prvenstva kupovine prema sljedećem redoslijedu:

1. suvlasnik;
  2. članovi najuže porodice: supružnici, djeca, roditelji, braća i sestre;
  3. porodično poljoprivredno gazdinstvo u istoj katastarskoj općini (član gazdinstva, ako je osposobljen i stručno obrazovan za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, kao glavna djelatnost i njegov je izvor sredstava za život te dohodak za ostale članove, izjava da će zemljište koristiti sami ili uz pomoć drugih lica ili osigurati korištenje putem zakupa, što dokazuju predugovorima o zakupu);
  4. općina na području na kojem se nalaze nepokretnosti, ako će usmjeriti nekretnine za daljnje korištenje za primarnu poljoprivrednu proizvodnju;
  5. poljoprivrednik upisan u registar poljoprivrednih proizvođača čije se zemljište koje on ima u vlasništvu, zakupu ili ga obrađuje na drugom osnovu graniči sa zemljištem koje se prodaje;
  6. poljoprivredna zadruga.
- Pod jednakim uvjetima prednost ima onaj poljoprivrednik kojem je to osnovna djelatnost.

Član 104.

Kantonalno ministarstvo odobrava pravni posao iz člana 103. ovog Zakona, ali odobrenje se ne može dati ako nije poštovan postupak određen zakonom, nije poštovan princip prvenstva kupovine, ako prodajna cijena bitno odstupa od prodajne vrijednosti okolnog zemljišta, te ako bi pravnim poslom bila omogućena nenamjenska upotreba zemljišta.

2. Zakup

Član 105.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države i privatne zemljišne parcele mogu se dati u zakup fizičkim i pravnim licima u cilju vršenja poljoprivredne proizvodnje, a koja su registrirana za poljoprivrednu djelatnost zajedno sa objektima koji im pripadaju, opremom i višegodišnjim zasadima.

Za zakupne odnose se, prema ovom Zakonu, primjenju i odredbe Zakona o obaveznim odnosima ako ovim Zakonom nije drugačije uređeno.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države dato u zakup ne može se dati u podzakup. Ako su se na poljoprivrednom zemljištu na dan sklapanja ugovora o zakupu nalazili nasadi kojima se za vrijeme trajanja zakupa smanjila vrijednost krivnjom zakupoprimca, zakupodavcu pripada naknada za umanjenu vrijednost tih zasada.

Ako su zasadi uklonjeni, zakupodavcu pripada naknada koja odgovara vrijednosti tih zasada u vrijeme sklapanja ugovora.

Član 106.

Poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu koje se nalazi na području nerazvijenih općina može se dati u zakup domicilnim fizičkim i pravnim subjektima ako izjavom ovjerenom kod

nadležnog suda potvrde kontinuitet poljoprivredne djelatnosti i prebivalište-sjedište na tom području za najmanje 10 narednih godina.

Pravo prvenstva imaju porodice koje isključivo ili pretežno ostvaruju prihode iz poljoprivrede, a ne posjeduju dovoljno zemljišta koje im osigurava ekonomsku sigurnost.

Zemljište koje je napušteno ili je vlasnik odsutan duže od pet godina, ili je vlasnik nepoznat ili se ne može utvrditi vlasništvo, gradsko - općinsko vijeće može takvo zemljište dati u zakup zainteresiranim licima na rok do pet godina u cilju obavljanja poljoprivredne proizvodnje.

Sredstva naknade za zakup (zakupnina) iz stava 3. ovog člana uplaćuju se i vode kao posebna vrsta prihoda u budžetu grada - općine.

Ako se vlasnik ne javi u roku od pet godina od dana zasnivanja zakupa, sredstva iz stava 4. ovog člana mogu se koristiti samo u svrhe utvrđene članom 54. ovog Zakona.

Član 107.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države, zavisno od vrste korištenja zemljišta, daje se u zakup na rok do 25 godina za podizanje nasada voćnjaka, vinograda i rasadnika, odnosno do 10 godina za drugo poljoprivredno iskorištavanje.

Pri uzimanju poljoprivrednog zemljišta pod zakup utvrđuje se redoslijed prava prvenstva na osnovu člana 103. ovog Zakona.

Pravo prvenstva imat će zakupoprимci koji su vlasnici sistema za navodnjavanje i odvodnju višegodišnjih zasada, ribnjaka ili graniče sa poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu koje se daje u zakup, ali pod uvjetom da ponudi najvišu cijenu.

Član 108.

Odluku o raspisivanju javnog poziva za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države i odluku o izboru najpovoljnije ponude donosi općina, uz saglasnost kantonalnog ministarstva na čijem se području zemljište nalazi.

Početna cijena zakupa ne smije biti manja od 70% tržišne cijene zakupa.

Ako se poljoprivredno zemljište u vlasništvu države nalazi na području dvaju ili više kantona, odluku o raspisivanju javnog oglašavanja i odluku o izboru najpovoljnije ponude donosi kantonalna skupština na čijem je području veći dio površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

Član 109.

Na osnovu odluke o odabiru najpovoljnije ponude na javnom pozivu za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države kantonalno ministarstvo i podnosilac ponude sklapaju ugovor o zakupu.

Kantonalno ministarstvo dužno je primjerak ugovora o zakupu dostaviti u roku od 15 dana nadležnom sudu za vođenje zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina i Federalnom ministarstvu.

Na osnovu sklopljenog ugovora o zakupu zakupoprимca u posjed poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države uvodi kantonalno ministarstvo.

Član 110.

Ugovor o zakupu obavezno sadrži odredbe koje se odnose na: imena i adrese ugovorenih strana, datum sklapanja ugovora, podatke iz zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina, vrijeme trajanja zakupa, visinu, rok i način plaćanja zakupnine (ne može biti naturalna), opis i vrijednost objekata, uređaja i zasada, te način njihova održavanja, vrijeme amortizacije zasada, neamortizovanu vrijednost pripadaka zemljišta, prava i obaveze zakupoprimca i zakupodavca, cilj - namjenu korištenja zakupljenog zemljišta, klauzulu o nasljedivosti zakupa, razloge za otkaz ugovora, razloge za prestanak ugovora i proceduru za rješavanje sporova.

Član 111.

Zakupnina se utvrđuje zavisno od namjene korištenja, lokacije i drugih ekonomskih uvjeta u skladu sa kriterijima koje utvrđuje kantonalno ministarstvo, a ona je posebna vrsta prihoda budžeta kantona.

Sredstva ostvarena na osnovu zakupa poljoprivrednog zemljišta mogu se koristiti samo u svrhe utvrđene članom 54. ovog Zakona.

Član 112.

Ugovor o zakupu na određeno vrijeme prestaje istekom vremena na koje je sklopljen.

Ugovor o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države može u svako vrijeme sporazumno prestati.

Ugovor o zakupu prestaje prema zakonu, ako zakupljeno poljoprivredno zemljište prestane biti poljoprivredno zbog promjene namjene, ako se zemljište koristi suprotno odredbama sklopljenog ugovora ili odredbama ovog Zakona, raskidom, ako se zemljište ne koristi na propisan način i pažnjom dobrog domaćina ili ako se koristi suprotno ugovoru i daje u podzakup.

U slučaju iz stava 3. ovog člana zakupoprimac je dužan u roku od šest mjeseci od dana prestanka ugovora o zakupu predati u posjed zemljište vlasniku.

Član 113.

Zakupodavac će otkazati ugovor o zakupu u slučaju ako zakupoprimac ne plati zakupninu, ne koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države na način propisan u članu 37. ovog Zakona, obrađuje poljoprivredno zemljište suprotno odredbama sklopljenog ugovora, daje zakupljeno poljoprivredno zemljište u podzakup, suprotno odobrenju zakupodavca izvrši investicione radove na poljoprivrednom zemljištu koji prelaze granice uobičajenog raspolaganja ili promijeni vrstu korištenja poljoprivrednog zemljišta, vrši aktivnosti suprotno zakonskim propisima o zaštiti prirode ili radnje koje imaju negativan uticaj na bogatstvo ili stanje prirodnog područja, te ako na bilo koji način ugrožava opstanak prirodnih vrijednosti.

Član 114.

Zakupoprimac nema pravo na povrat neamortizovane vrijednosti trajnih zasada na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države, ako zakupni odnos prestaje na njegov zahtjev ili njegovom krivnjom.

Član 115.

Po prestanku ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta zakupoprimac će u roku od šest mjeseci uzeti one dijelove opreme i građevine koje je on podigao, tražiti naknadu stvarne vrijednosti opreme koja će se utvrditi za opremu koju nije moguće odnijeti, vegetaciju koju je zasadio, te instalacije i zahvate za zaštitu zemljišta koji su poboljšali kvalitet poljoprivrednog zemljišta, ako je zasadio zasade i postavio navedene uređaje i objekte uz saglasnost zakupodavca i ako nije postignut dogovor sa zakupodavcem - srušit će i ukloniti na vlastiti trošak i bez potraživanja naknade građevinske objekte privremenog karaktera koje je podigao. U slučaju neizvršenja obaveze iz stava 1. ovog člana rušenje ili uklanjanje izvršit će zakupodavac na teret zakupoprimca.

Ako zakupoprimac zasadi zasade ili izgradi uređaje i objekte bez odobrenja zakupodavca, nema pravo na povrat neamortizovane vrijednosti zasada prestankom ugovora o zakupu.

Prestankom zakupa zakupodavac ima pravo na zasađene zasade i izgrađene objekte i uređaje, a zakupoprimcu mora platiti njihovu još neamortizovanu vrijednost, ako su zasadi odnosno objekti i uređaji napravljeni uz njegovu saglasnost.

Zasadi, objekti i uređaji pripadaju zakupodavcu bez odštete ako su bili zasađeni i izgrađeni bez njegovog odobrenja.

Zakupodavac ima pravo ukloniti uređaje kod kojih je to moguće, bez štete.

Član 116.

Na raskid ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države koji nije reguliran odredbama ovog Zakona, primjenjuju se propisi o obaveznim odnosima.

Zakupni odnos se registrira u zemljišnu knjigu i u zemljišni katastar u roku od 30 dana od dana odobrenja ugovora, odnosno prestanka zakupa.

3. Koncesija

Član 117.

Vlada kantona odlučuje o dodjeli koncesije na poljoprivrednom zemljištu na prijedlog kantonalnog ministarstva, a na osnovu javnog konkursa ili prikupljanjem javnih ponuda.

Koncesija za korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države dodijelit će se domaćem ili stranom pravnom licu čija ponuda bude proglašena najpovoljnijom.

Koncesionar je obavezan zemljište koristiti u skladu sa Zakonom o koncesijama i ugovorenom namjenom te očuvati i povećati njegov kapacitet proizvodnje, sistematizirati i zaštititi na osnovama odgovarajućih projekata.

Samo u sljedeća tri slučaja dodijelit će se koncesija na poljoprivrednom zemljištu:

1. od 25 do 50 godina za podizanje višegodišnjih nasada voćnjaka, vinograda i rasadnika, stočarske proizvodnje, uključujući ribarstvo, lov i ribolov, kao i pašnjake;
2. od 10 do 20 godina za drugo poljoprivredno iskorištavanje;

3. do 10 godina za rekreaciju, sport, turizam i ugostiteljstvo.

Ako se pojave izuzetne okolnosti koje zahtijevaju ulaganja za koje je potreban duži vremenski period, ugovoreni rok se može produžiti, ali ne može biti duži od 50 godina.

Vlada FBiH će svojom odlukom odrediti pojedine kategorije poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države za koje se ne može dati koncesija.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države za čije je korištenje data koncesija ne može se davati u zakup ili potkoncesiju.

Član 118.

Ugovor o koncesiji obavezno sadrži odredbe i podatke o: klasi, veličini i kulturi poljoprivrednog zemljišta, vremenu trajanja koncesije, načinu i uvjetima korištenja zemljišta, obliku, visini, te načinu i rokovima plaćanja naknade za koncesiju, mogućnostima i razlozima otkaza ugovora ili jednostranog raskida ugovora, dozvoli postavljanja privredno-proizvodnih objekata, pomoćnih uređaja i objekata za korištenje zemljišta, ako su u skladu sa propisima o prostornom uređenju i građenju, te njihovoj pripadnosti po isteku koncesije, zaloga i hipoteke.

Koncesionar je obavezan uz ugovor o koncesiji priložiti privredno-proizvodni program (privredni program) koji čini njegov sastavni dio.

Prava i obaveze korisnika koncesije za korištenje poljoprivrednog zemljišta iz ugovora o koncesiji mogu se prenijeti na fizičko lice u prvom nasljednom redu, uz uvjet da se bavi poljoprivrednom proizvodnjom do isteka roka koncesije.

Član 119.

Tekst pripremljenog ugovora o zakupu i odluke o davanju koncesija na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države dostavlja se prije njegovog potpisivanja na prethodno mišljenje kantonalnom pravobraniteljstvu u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o odabiru najpovoljnije ponude.

Kantonalno pravobraniteljstvo dužno je dati svoje mišljenje na akte iz stava 1. ovog člana u roku od 15 dana od datuma prijema.

Ako kantonalno pravobraniteljstvo ne dostavi svoje mišljenje na akte iz stava 1. ovog člana u roku od 15 dana od dana njihovog prijema, smatrat će se da je ugovor pravno valjano sačinjen i da nije zaključen na štetu općine, kantona, Federacije, odnosno države Bosne i Hercegovine.

Član 120.

Primjerak ugovora o zakupu i o koncesiji na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države dostavlja se kantonalnom i Federalnom ministarstvu finansija.

Član 121.

Kantonalno ministarstvo može i prije isteka vremena koncesije otkazati ugovor o koncesiji ako koncesionar i nakon opomene koristi poljoprivredno zemljište u vlasništvu države suprotno

ugovoru i ne primjenjuje mjere i postupke predviđene propisima o zaštiti i korištenju poljoprivrednog zemljišta.

Član 122.

Poljoprivredno zemljište u vlasništvu države može se zamijeniti za poljoprivredno zemljište u vlasništvu fizičkih i pravnih lica ugovorom, samo u slučaju okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta iste tržišne vrijednosti i u cilju racionalnijeg korištenja poljoprivrednog zemljišta, a u skladu sa odredbama Zakona o arondaciji.

Odluku o zamjeni poljoprivrednog zemljišta iz stava 1. ovog člana donosi Federalno ministarstvo. Federalni ministar donijet će propis o uvjetima i načinu zamjene poljoprivrednog zemljišta te korištenja sredstava ostvarenih od zakupa, koncesije i zamjene poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države.

Član 123.

U skladu sa Strategijom općina donosi program gospodarenja za zemljište u vlasništvu države za svoje područje, uz saglasnost kantonalnog ministarstva.

Program gospodarenja treba sadržavati: ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, podatke o dosadašnjem korištenju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države, površine određene za povrat imovine, površine određene za koncesiju i površine određene za zakup.

Površine poljoprivrednog zemljišta utvrđuju se u Programu gospodarenja prema podacima iz zemljišne knjige, odnosno katastra nekretnina.

Program gospodarenja iz stava 1. ovog člana općine su dužne donijeti u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 124.

Prije donošenja Strategije i Programa općine ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države.

VIII. EVIDENCIJE

Član 125.

Obavezno je vođenje evidencije o uređenim poljoprivrednim zemljištima, praćenje realizacije provođenja mjera uređenja i načina korištenja shodno definiranom programu koji donosi kantonalno ministarstvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 126.

Federalno ministarstvo i kantonalna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države, odnosno kojim raspolaže država.

Kantonalno ministarstvo vodi posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

Član 127.

Pravna lica dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje koriste. Općinski organi dužni su voditi evidenciju o obradivom i neobradivom poljoprivrednom zemljištu po katastarskim kulturama i klasama, posjedovnoj strukturi i zapuštenosti. Općinski organ utvrđuje pojedinačne parcele poljoprivrednog zemljišta koje se ne obrađuju. Općinski organ iz st. 2. i 3. ovog člana ostvaruje saradnju sa nadležnim sudom za vođenje zemljišnih knjiga, katastrom nekretnina, odnosno katastrom zemljišta.

Član 128.

Podaci o kategorijama poljoprivrednog zemljišta vode se u formi službene evidencije prema podacima iz baze podataka zemljišnih knjiga, katastra nekretnina, odnosno katastra zemljišta. Federalni ministar propisat će metode, oblik i sadržaj obrazaca, način vođenja evidencija, te rok i način dostavljanja službenih evidencija Federalnom ministarstvu.

IX. NADZOR

Član 129.

Upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, kao i upravni nadzor nad radom ovlaštenih pravnih lica u prenijetim im poslovima iz nadležnosti federalnog organa uprave vrši Federalno ministarstvo. Federalno ministarstvo vrši instancioni nadzor i daje stručne upute, objašnjenja i saglasnosti u primjeni zakona nad radom pravnih lica kojima su povjerena javna ovlaštenja. Federalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad zakonitošću akata kojima se rješava o upravnim stvarima, te vrši nadzor i ostvaruje neposredan uvid i kontrolu u postupanju pravnih lica kojima su povjerena javna ovlaštenja, daje instrukcije za obavljanje poslova i traži podatke i obavijesti o izvršenju ovog Zakona i drugih propisa donesenih na osnovu njega i izvještaj o obavljanju poslova u vršenju javnih ovlaštenja. Federalno ministarstvo vrši i nadzor u dijelu provođenja federalne politike po pitanju poljoprivrednog zemljišta kao dobra od općeg interesa koju provode nadležni kantonalni i općinski organi. Kantonalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega u poslovima koji su dati u nadležnost kantona i nad pravnim licima kojima su prenesena javna ovlaštenja iz nadležnosti kantona.

Član 130.

Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredbi ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši federalni organ uprave nadležan za poslove poljoprivredne inspekcije (u daljnjem tekstu: Federalna uprava za inspekcijske poslove) i kantonalni organi uprave nadležni za poslove poljoprivredne inspekcije (u daljnjem tekstu: kantonalna uprava za inspekcijske poslove). Poslove inspekcijskog nadzora iz nadležnosti federalne i kantonalne poljoprivredne inspekcije obavljaju poljoprivredni inspektori.

Kantoni mogu određene poslove inspekcijskog nadzora iz svoje nadležnosti povjeriti općini i gradu u kojima postoje uvjeti i potreba za organiziranje inspekcijskog nadzora o čemu odluku donosi kantonalna skupština.

U aktu o povjeravanju inspekcijskog nadzora iz stava 2. ovog člana utvrđuju se poslovi poljoprivredne djelatnosti u kojima će općina odnosno grad vršiti inspekcijski nadzor.

Inspekcijski nadzor se vrši u skladu sa Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/05) i Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 69/05) (u daljnjem tekstu: Zakon o inspekcijama).

Član 131.

Federalni poljoprivredni inspektor u provođenju inspekcijskog nadzora nad primjenom odredbi ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega ovlašten je kontrolirati:

- vođenje službenih evidencija o poljoprivrednom zemljištu i pašnjacima koje su propisane ovim Zakonom;
- rad Federalnog zavoda po pitanjima obavljanja poslova i zadataka koji su mu povjereni ovim Zakonom;
- izdavanje poljoprivredne saglasnosti;
- da li su korisnici poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države donijeli dugoročne programe korištenja zemljišta;
- uvjete i način korištenje sredstava ostvarenih na osnovu promjene namjene, zakupa i koncesije;
- ugovore o zakupu i davanju koncesije na poljoprivredno zemljište u vlasništvu države;
- način raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države;
- izdata rješenja o oslobađanju plaćanja naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta;
- obavljanje svih poslova i zadataka iz nadležnosti kantonalne poljoprivredne inspekcije, ukoliko ona iz ma kog razloga ne obavlja poslove i zadatke utvrđene ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
- poduzimanje i drugih mjera, odnosno vršenje drugih radnji za koje je drugim zakonima i propisima ovlašten.

Član 132.

Kantonalni poljoprivredni inspektor ovlašten je i obavezan provoditi kontrolu nad svim poslovima, osim onim za koje je ovim Zakonom određeno da ih neposredno vrši Federalna poljoprivredna inspekcija, a naročito:

- da li se obradivo poljoprivredno zemljište obrađuje ne umanjujući njegovu vrijednost;
- kontrolira postupak i radnje pravnih lica koja obavljaju sistemsku kontrolu plodnosti tla;
- zaštitu zemljišta od onečišćenja štetnim i opasnim materijama;
- kontrolira kvalitet mineralnih i organskih gnojiva i supstrata za poboljšanje plodnosti

poljoprivrednog zemljišta;

- korištenje poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, ako takvo korištenje nije dozvoljeno prema ovom Zakonu ili propisu donesenom na osnovu njega;
  - provođenje propisanih agrotehničkih mjera;
  - održavanje dugogodišnjih zasada i višegodišnjih kultura podignutih radi zaštite od erozije;
  - provođenje odredbi ovog Zakona o promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta;
  - namjensko korištenje sredstava prikupljenih na osnovu ovog Zakona koja idu u budžete kantona i općina;
  - raspolaganje i korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države;
  - provođenje mjera propisanih ovim Zakonom za ispitivanje dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u tlu i vodi za navodnjavanje, kao i ispitivanje plodnosti tla;
  - način i uvjete korištenja pašnjaka i pojilišta;
  - izdavanje urbanističkih saglasnosti u skladu sa odredbama ovog Zakona, odnosno provjerava da li je prethodno pribavljena poljoprivredna saglasnost i plaćena naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta;
  - provjerava je li pribavljena saglasnost kantonalnog ministarstva za provođenje edukacijskog programa;
  - vođenje evidencija koje u skladu sa odredbama ovog Zakona vode općinski organi.
- Kantonalni poljoprivredni inspektor poduzima i druge mjere, odnosno vrši druge radnje za koje je ovim i drugim zakonima i propisima ovlašten.

Član 133.

Poljoprivredna inspekcija u skladu sa odredbama člana 27. Zakona o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine donosi godišnji program rada i mjesečne planove rada o vršenju inspeksijskih nadzora.

Pri izradi godišnjih programa i planova Federalna poljoprivredna inspekcija mora tražiti mišljenje Federalnog ministarstva, a kantonalna poljoprivredna inspekcija mišljenje kantonalnog ministarstva.

Glavni federalni poljoprivredni inspektor podnosi mjesečni izvještaj o obavljenim inspeksijskim pregledima u oblasti poljoprivrede Federalnom ministarstvu.

Glavni kantonalni poljoprivredni inspektori podnose mjesečni izvještaj kantonalnom ministarstvu vezano uz obavljeni inspeksijski nadzor iz oblasti poljoprivrede.

Član 134.

Ako utvrdi da je prekršen ovaj Zakon ili propis donesen na osnovu ovog Zakona, kantonalni poljoprivredni inspektor ima pravo i obavezu:

- rješenjem narediti otklanjanje utvrđenih nedostataka, odnosno nepravilnosti u određenom roku;
- zabraniti upotrebu poljoprivrednog zemljišta za druge namjene osim ako je prema zakonu ili propisu izdatom na osnovu zakona dozvoljena upotreba u druge svrhe;
- zabraniti zagađivanje poljoprivrednog zemljišta pri njegovom korištenju i narediti povrat u prethodno stanje o trošku onoga koji je prouzrokovao zagađivanje;
- narediti sanaciju napuštenih iskopa pijeska i drugih kopova na poljoprivrednom zemljištu i sanaciju zemljišta privremeno korištenog za druge namjene;
- narediti izvođenje hidrotehničkih radova kojima će se uspostaviti prvobitni vodni režim u tlu;
- zabraniti odlaganje bilo koje vrste štetnih i opasnih materija i vegetacijsko-proizvodnih ostataka na poljoprivrednom zemljištu;

- zabraniti korištenje poljoprivrednog zemljišta za izgradnju ribnjaka, staklenika ili drugih objekata, ako investitor nema poljoprivredne saglasnosti;
- zabraniti, odnosno ograničiti proizvodnju određenih vrsta poljoprivrednog bilja i upotrebu vode za navodnjavanje, ako rezultati analize pokažu da je to neophodno;
- zabraniti nomadsku ispašu stoke na poljoprivrednom zemljištu;
- zabraniti upotrebu gnojiva i hemijskih sredstava ukoliko se analizom utvrdi da su narušene hemijske i biološke osobine tla i kvalitet podzemnih voda;
- podnijeti nadležnom organu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka;
- poduzeti i druge mjere, odnosno vršiti druge radnje za koje je posebnim propisima ovlašten.

Član 135.

Pravna lica koja podliježu nadzoru nadležnog poljoprivrednog inspektora dužna su mu omogućiti obavljanje inspekcijskog nadzora, pružiti potrebne podatke i obavijesti, te osigurati uvjete za neometan rad.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana dužna su na zahtjev poljoprivrednog inspektora u određenom roku dostaviti ili pripremiti podatke i materijale koji su mu potrebni za poslove inspekcijskog nadzora.

Rok iz stava 2. ovog člana mora biti primjeren vrsti zahtjeva.

Član 136.

Ako poljoprivredni inspektor u provođenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili propis donesen na osnovu njega, poljoprivredni inspektor zapisnikom će konstatovati nepravilnosti i nedostatke i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje.

Ako poljoprivredni inspektor utvrdi da je povredom propisa učinjen prekršaj, dužan je bez odlaganja podnijeti zahtjev, odnosno prijavu za pokretanje prekršajnog postupka.

Poljoprivredni inspektor može do donošenja rješenja o izvršenom prekršaju ili presude o krivičnom djelu privremeno oduzeti dokumentaciju i predmete koji u prekršajnom ili sudskom postupku mogu poslužiti kao dokazi.

O privremenom oduzimanju dokumentacije ili predmeta iz stava 3. ovog člana izdaje se potvrda.

Protiv rješenja kantonalnog poljoprivrednog inspektora može se izjaviti žalba Federalnoj upravi za inspekcijske poslove - poljoprivredna inspekcija u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Protiv rješenja kantonalnog ministarstva može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Na rješenje federalnog inspektora o naloženim upravnim mjerama može se uložiti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja Federalnom ministarstvu.

Žalba na rješenje federalnog inspektora o naloženim upravnim mjerama odgađa izvršenje rješenja, ako ovim i posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Protiv rješenja Federalnog ministarstva nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 137.

Poljoprivredni inspektor donijet će rješenje i odmah narediti izvršenje rješenja kada utvrdi da fizičko ili pravno lice obavlja djelatnost za koju mu je radi počinjenog prekršaja izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti.

U provođenju rješenja iz stava 1. ovog člana poljoprivredni inspektor pečaćenjem ili na drugi

način zatvorit će prostorije (objekte) u kojem se obavlja djelatnost, a može do konačne odluke nadležnog organa privremeno oduzeti opremu, uređaje, sredstva za rad i prijevozna sredstva kojima se obavlja djelatnost.

Žalba na rješenje iz stava 1. ovog člana ne zadržava izvršenje rješenja.

Kada je u javnom interesu potrebno poduzeti hitne mjere, odnosno spriječiti štetu koja bi mogla nastati, rješenjem poljoprivrednog inspektora može se odrediti da žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 138.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, ako:

- zemljište u građevinskom području i zemljište izvan tog područja predviđeno dokumentima prostornog uređenja za izgradnju ne održava sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju sve dok rješenje o odobrenju za građenje ne postane konačno (član 5. stav 3. ovog Zakona);
- izazove onečišćenje i kontaminaciju poljoprivrednog zemljišta iz člana 25. ovog Zakona;
- direktno unosi vodom i zrakom štetne i opasne materije iz člana 25. stav 1. ovog Zakona;
- ne sanira u roku od 60 dana, računajući od dana izdavanja naloga od nadležne inspekcije sva onečišćenja kontaminacije i infekcije iz člana 25. stav 2. ovog Zakona;
- ispušta štetne i opasne materije koje mogu oštetiti i promijeniti proizvodnu sposobnost poljoprivrednog zemljišta i ako upotrebljava mineralna i organska gnojiva, te sredstva za zaštitu bilja u količini većoj od dozvoljene iz člana 26. stav 1. ovog Zakona;
- onečisti poljoprivredno zemljište štetnim i opasnim materijama tako da je poljoprivredna proizvodnja na tom zemljištu umanjena ili onemogućena iz člana 26. stav 2. ovog Zakona;
- ispitivanje poljoprivrednog zemljišta vrši organizacija koja ne ispunjava uvjete iz člana 28. stav 2. ovog Zakona;
- ne vrši sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta koje je katastarskim klasiranjem svrstano od 1. do 4. katastarske klase obradivog poljoprivrednog zemljišta, čija je površina veća od 0,2 ha iz člana 31. stav 2. ovog Zakona;
- koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe duže od roka utvrđenog poljoprivrednom saglasnošću za privremenu promjenu namjene iz člana 47. stav 3. ovog Zakona;
- mijenja namjenu poljoprivrednog zemljišta ili ga koristi u nepoljoprivredne svrhe prije donošenja plana prostornog uređenja kojim se tom zemljištu utvrđuje namjena iz člana 48. stav 1. ovog Zakona;
- koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe bez poljoprivredne saglasnosti iz člana 50. stav 4. ovog Zakona;
- ne uplati propisanu naknadu radi osiguranja rekultivacije poljoprivrednog zemljišta iz člana 57. stav 1. ovog Zakona;
- provodi komasacione i melioracione postupke na području za koje nisu doneseni planovi prostornog uređenja, urbanističke osnove, kao i Program gospodarenja iz člana 73. stav 1. ovog Zakona;
- poljoprivredno zemljište u vlasništvu države za čije je korištenje data koncesija daje u zakup ili potkoncesiju iz člana 117. stav 7. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 2.000,00 KM.

Član 139.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, ako:

- počinilac štete ne plati troškove radova na ispitivanju i dekontaminaciji, odnosno sanaciji poljoprivrednog zemljišta iz člana 26. stav 2. ovog Zakona;
- ne vrši ispitivanje plodnosti tla svake pete godine iz člana 31. stav 3. ovog Zakona;
- sistemsku kontrolu plodnosti zemljišta vrši pravno lice suprotno članu 31. stav 4. ovog Zakona;
- pravno lice iz člana 31. stav 4. ovog člana ne podnese izvještaj vlasniku, odnosno korisniku zemljišta i nadležnom kantonalnom ministarstvu u pisanoj i elektronskoj formi u roku od 15 dana od dana završetka ispitivanja iz člana 31. stav 5. ovog Zakona;
- vlasnici i korisnici poljoprivrednog zemljišta u erozivnim područjima ne provode propisane agrotehničke mjere iz člana 32. stav 1. ovog Zakona;
- fizičko i pravno lice čije se zemljište štiti protuerozivnim mjerama ne plati troškove provođenja mjera iz člana 33. stav 3. ovog Zakona;
- na obradivom poljoprivrednom zemljištu koje nije uređeno putem arondacije i komasacije vrši fizičku diobu parcele sa najmanjom veličinom od 0,5 ha, odnosno u kraškim krajolicima 0,2 ha, osim ako to zahtijeva opći interes utvrđen ovim Zakonom iz člana 34. stav 1.;
- na obradivom poljoprivrednom zemljištu uređenom arondacijom i komasacijom vrši fizičku diobu usitnjavanjem parcela čija je površina manja od jednog hektara, osim u postupku izgradnje meliorativnih sistema, izgradnje javnih objekata i vraćanja zemlje po zakonskim propisima iz člana 34. stav 2. ovog Zakona;
- vrši spaljivanje organskih ostataka poslije žetve usjeva na poljoprivrednom zemljištu iz člana 35. stav 4. ovog Zakona;
- izvodi edukacijski program za koji nema saglasnost kantonalnog ministarstva iz člana 36.;
- poljoprivredno zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju osim u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom iz člana 37. ovog Zakona;
- ne koristi i ne obrađuje poljoprivredno zemljište na način propisan ovim Zakonom iz člana 37. stav 2.;
- ne pridržava se mjera propisanih u programu korištenja iz člana 39. stav 2. ovog Zakona;
- korisnik poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države da poljoprivredno zemljište u podzakup iz člana 40. stav 4. ovog Zakona;
- se ne pridržava propisanih mjera općina o pružanju usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, mjera za zaštitu od poljskih šteta, mraza, tuče, požara i poplava, sječe, odnosno zabrane sječe voćnih stabala, krčenja međa i živica kao i odvodnje na određenim površinama poljoprivrednog zemljišta iz člana 41. stav 2. ovog Zakona;
- koristi obradivo poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije u nepoljoprivredne svrhe, a ne postoje usaglašeni planski akti iz člana 50. stav 1. ovog Zakona;
- ne plati naknadu zbog umanjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od općeg interesa, osim u slučajevima iz člana 53. ovog Zakona za trajno ili privremeno mijenjanje namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe iz člana 52. stav 1. ovog Zakona;
- prije početka izvođenja radova na poljoprivrednom zemljištu ne skine i deponira plodni i potencijalno plodni sloj tla za potrebe uređenja i rekultivacije zemljišta iz člana 55. stav 1. ovog Zakona;
- daje pašnjake u podzakup iz člana 59. stav 3. ovog Zakona;
- ne posjeduje dozvolu za ispašu stoke iz člana 59. stav 4. ovog Zakona;
- ne pridržava se načina i vremena ispaše stoke koje je vlasnik utvrdio kao i mjera iz programa korištenja pašnjaka iz člana 62. ovog Zakona;
- vrši ispašu stoke prije, odnosno poslije određenih rokova ispaše iz člana 65. stav 2. ovog

Zakona;

- ne koristi pašnjak duže od dvije godine ili ga ne koristi na način propisan programom iz člana 62. stav 1. ovog Zakona i ne obavijesti o tome kantonalno ministarstvo do 31. marta iz člana 66.;
- vrši nomadsku ispašu stoke suprotno članu 67. ovog Zakona;
- nema zaključen ugovor sa zakupodavcem zemljišta za ispašu stoke iz člana 68. stav 1. ovog Zakona;
- ne provodi propisane agrotehničke mjere, te ne održava dugogodišnje nasade i višegodišnje kulture podignute radi zaštite od erozije na tom zemljištu iz člana 82. stav 3. ovog Zakona;
- vrši izgradnju sistema za odvodnju i navodnjavanje suprotno propisima o izgradnji objekata iz člana 85. ovog Zakona;
- ne osigura održavanje sistema za odvodnju i navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta iz člana 87. stav 1. ovog Zakona;
- ne koristi sistem za navodnjavanje u skladu sa Programom iz člana 89. ovog Zakona;
- projekt poboljšanja kvaliteta obradivog poljoprivrednog zemljišta i pretvaranje neobradivog u obradivo zemljište izrađuje suprotno članu 93. stav 3. ovog Zakona;
- nema saglasnost na projekat rekultivaciji iz člana 94. stav 3. ovog zakona;
- namjerava prodati poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije, a nije uručio ponudu općinskom organu na čijoj se teritoriji nalazi poljoprivredno zemljište iz člana 102. stav 1. ovog Zakona;
- poljoprivredno zemljište u vlasništvu države daje u podzakup iz člana 105. stav 3. ovog Zakona;
- ne vodi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje koristi iz člana 127. stav 1. ovog Zakona;
- na poljoprivrednom zemljištu gdje je izvršena eksploatacija industrijskih i ostalih mineralnih sirovina prije stupanja na snagu ovog Zakona korisnici ovih sirovina u roku od devet mjeseci ne izvrše uplatu naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i rekultivaciju zemljišta iz člana 145. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM.

Član 140.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj pojedinac (fizičko lice), ako:

- zemljište u građevinskom području i zemljište izvan tog područja predviđeno dokumentima prostornog uređenja za izgradnju ne održava sposobnim za poljoprivrednu proizvodnju sve dok rješenje o odobrenju za građenje ne postane konačno iz člana 5. stav 3. ovog Zakona;
- ispušta ili odlaže štetne i opasne materije na poljoprivredno zemljište, te nepravilno upotrebljava mineralna i organska gnojiva i sredstva za zaštitu bilja u količini većoj od dozvoljene iz člana 25. st. 2. i 3. ovog Zakona;
- ne vrši obaveznu sistematsku kontrolu ispitivanja plodnosti tla iz člana 31. stav 2. ovog Zakona;
- ne provodi mjere suzbijanja poljskih šteta na način propisan članom 35. stav 2. ovog Zakona;
- se ne pridržava propisanih mjera općine o pružanju usluga poljoprivrednim strojevima i oruđima, mjera za zaštitu od poljskih šteta, mraza, tuče, požara i poplava, sječe, odnosno zabrane sječe voćnih stabala, krčenja međa i živica kao i odvodnje na određenim površinama poljoprivrednog zemljišta iz člana 35. stav 2. ovog Zakona;
- vrši spaljivanje organskih ostataka poslije žetve usjeva na poljoprivrednom zemljištu iz člana 35. stav 4. ovog Zakona;
- poljoprivredno zemljište ne koristi za poljoprivrednu proizvodnju pod uvjetima utvrđenim iz člana 37. stav 1. ovog Zakona;
- ne koristi i ne obrađuje poljoprivredno zemljište na način propisan iz člana 37. stav 2. ovog

Zakona;

- korisnici poljoprivrednog zemljišta koje je u vlasništvu države ne donesu program korištenja iz člana 39. stav 1. ovog Zakona;
- ne pridržava se mjera propisanih u programu korištenja iz člana 39. stav 2. tačka 3. ovog Zakona;
- ne osigura upotrebu zemljišta na način propisan u članu 42. stav 1. ovog Zakona i o tome ne informira općinski organ o mjestu, katastarskoj općini, čestici, klasi, kulturi i površini, te udjelu u vlasništvu najkasnije do 31. marta godine za koju se utvrđuje taksa iz člana 42. stav 2. ovog Zakona;
- koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe duže od roka utvrđenog poljoprivrednom saglasnošću za privremenu promjenu namjene iz člana 47. stav 4. ovog Zakona;
- koristi obradivo poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije u nepoljoprivredne svrhe, a ne postoje usaglašeni planski akti iz člana 50. stav 1. ovog Zakona;
- koristi poljoprivredno zemljište u nepoljoprivredne svrhe bez poljoprivredne saglasnosti kantonalnog ministarstva iz člana 50. stav 4. ovog Zakona;
- ne plati naknadu zbog umanjavanja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od općeg interesa, osim u slučajevima iz člana 53. ovog Zakona za trajnu ili privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe iz člana 52. stav 1. ovog Zakona;
- ne skine i deponira plodni i potencijalno plodni sloj tla za potrebe uređenja i rekultivacije zemljišta iz člana 55. stav 1. ovog Zakona;
- ne uplati propisanu naknadu radi osiguranja rekultivacije poljoprivrednog zemljišta iz člana 57. stav 1. ovog Zakona;
- korisnik pašnjaka iz stava 1. člana 59. ovog Zakona daje pašnjak u podzakup iz člana 59. stav 3. ovog Zakona;
- ne posjeduje dozvolu za ispašu stoke iz člana 59. stav 4. ovog Zakona;
- vrši privođenje pašnjaka drugoj kulturi bez privredno-tehničke dokumentacije i bez saglasnosti kantonalnog ministarstva iz člana 60. stav 3. ovog Zakona;
- ne pridržava se načina i vremena ispaše stoke koje je vlasnik utvrdio, kao i mjera iz programa korištenja pašnjaka iz člana 62. ovog Zakona;
- vrši ispašu stoke prije, odnosno poslije određenih rokova iz člana 65. stav 2. ovog Zakona;
- ne koristi pašnjak duže od dvije godine ili ga ne koristi na način propisan programom iz člana 62. stav 1. i ne obavijesti o tome kantonalno ministarstvo do 31. marta iz člana 66. ovog Zakona;
- vrši nomadsku ispašu stoke suprotno članu 67. ovog Zakona;
- nema zaključen ugovor sa zakupodavcem zemljišta za ispašu stoke iz člana 68. stav 1. ovog Zakona;
- ne provodi propisane agrotehničke mjere, te ne održava dugogodišnje nasade i višegodišnje kulture podignute radi zaštite od erozije na tom zemljištu iz člana 82. stav 3. ovog Zakona;
- vrši izgradnju sistema za odvodnju i navodnjavanje suprotno propisima o izgradnji objekata iz člana 85. ovog Zakona;
- projekt poboljšanja kvaliteta obradivog poljoprivrednog i pretvaranje neobradivog u obradivo zemljišta izrađuje suprotno članu 93. stav 3. ovog Zakona;
- nema saglasnost na projekt rekultivacije izdat od kantonalnog ministarstva iz člana 94. stav 3. ovog Zakona;
- prodava poljoprivredno zemljište od 1. do 4. bonitetne kategorije, a nije uručio ponudu općinskom organu na čijoj se teritoriji nalazi poljoprivredno zemljište iz člana 102. stav 1. ovog Zakona;
- poljoprivredno zemljište u vlasništvu države da u podzakup iz člana 105. stav 3. ovog Zakona;
- na poljoprivrednom zemljištu gdje je izvršena eksploatacija industrijskih i ostalih mineralnih sirovina prije stupanja na snagu ovog Zakona korisnici ovih sirovina u roku od devet mjeseci ne izvrše uplatu naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i rekultivaciju zemljišta iz člana 145. ovog Zakona.

Član 141.

Sredstva dobivena od novčanih kazni za prekršaje i izrečenih zaštitnih mjera prema odredbama ovog Zakona prihod su budžeta kantona i Federacije.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 142.

Postupci davanja u zakup, koncesije, izdavanja poljoprivredne saglasnosti i utvrđivanja naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države započeti do stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama ovog Zakona. Ugovori o zakupu poljoprivrednog zemljišta sklopljeni i ovjereni prije stupanja na snagu ovog Zakona važeći su do isteka ugovorenog roka.

Član 143.

Do izrade karata upotrebne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta i izrade prostorno-planske dokumentacije korištenje poljoprivrednog zemljišta od 1. do 4. bonitetne kategorije u nepoljoprivredne svrhe može se vršiti samo za izgradnju kapitalnih objekata od općeg interesa utvrđenih u članu 48. stav 3. ovog Zakona, ali ne duže od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 144.

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona federalni ministar donijet će sljedeće provedbene propise o:

1. jedinstvenoj metodologiji za razvrstavanje zemljišta u kategorije pogodnosti iz člana 24. ovog Zakona;
2. materijama koje se smatraju štetnim i opasnim, te granične vrijednosti dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u tlu, monitoring i metode njihovog ispitivanja, prevencije, zaštite i sanacije iz člana 25. stav 3. ovog Zakona;
3. mineralnim i organskim gnojivima i supstratima i o upisu u upisnik gnojiva i supstrata iz člana 25. stav 4. ovog Zakona;
4. odštetnom cjeniku za sve štete prouzročene poljoprivrednom zemljištu i na poljoprivrednom zemljištu iz člana 26. stav 3. ovog Zakona;
5. jedinstvenoj metodologiji monitoringa i zemljišno-informacionog sistema iz člana 29. stav 2. ovog Zakona;
6. obliku, sadržaju, načinu vođenja i pristupu bazi podataka iz člana 30. stav 3. ovog Zakona;
7. postupku, radnjama i uvjetima za vršenje sistematske kontrole zemljišta iz člana 31. stav 7. ovog Zakona;
8. jedinstvenoj metodologiji za razvrstavanje poljoprivrednog zemljišta u bonitetne kategorije iz

- člana 48. stav 5. ovog Zakona;
9. obaveznoj jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata rekultivacije iz člana 57. stav 5. ovog Zakona;
10. načinu i metodama atestiranja poljoprivredne mehanizacije iz člana 70. stav 2. ovog Zakona;
11. uputstvu o jedinstvenoj metodologiji za izradu projekata - programa uređenja zemljišta iz člana 72. stav 4. ovog Zakona;
12. jedinstvenoj metodologiji za izradu projekta za odvodnju i mjere zaštite od uticaja površinskih voda i poplava iz člana 86. stav 3. ovog Zakona;
13. uvođenju, izvođenju, upravljanju, funkcioniranju i održavanju melioracijskih sistema iz člana 88. stav 3. ovog Zakona;
14. obračunavanju i plaćanju naknade za melioracijsku odvodnju i navodnjavanje iz člana 88. stav 4. ovog Zakona;
15. uvjetima i načinu zamjene poljoprivrednog zemljišta, te korištenju sredstava ostvarenih od zakupa, koncesije i zamjene poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države iz člana 122. stav 3. ovog Zakona;
16. metodama, obliku i sadržaju obrazaca, načinu vođenja evidencija, te rokovima i načinu dostavljanja službenih evidencija iz člana 128. stav 2. ovog Zakona.

Član 145.

Na poljoprivrednom zemljištu gdje je izvršena eksploatacija industrijskih i ostalih mineralnih sirovina prije stupanja na snagu ovog Zakona, korisnici ovih sirovina dužni su u roku od devet mjeseci izvršiti uplatu naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i izvršiti rekultivaciju zemljišta.

Član 146.

Društveno-pravna i pravna lica koja na dan stupanja na snagu ovog Zakona koriste poljoprivredno zemljište nastavljaju koristiti to zemljište do njihove pretvorbe u privredna društva kojima je poznat vlasnik.

Pravnim licima, koja su na dan stupanja na snagu ovog Zakona imala pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu, to pravo prestaje: danom isteka roka određenog ugovorom o davanju na korištenje tog zemljišta i danom donošenja odluke o davanju u zakup tog zemljišta, odnosno danom otuđenja tog zemljišta.

Pravno lice nastalo pretvorbom društveno-pravnog lica iz stava 2. ovog člana dužno je o tome obavijestiti Federalno ministarstvo u roku od 30 dana od dana obavljene pretvorbe, a radi uređivanja odnosa u vezi sa daljnjim korištenjem poljoprivrednog zemljišta prema odredbama ovog Zakona.

Ukoliko pravno lice nastalo pretvorbom društveno-pravnog lica ne postupi u skladu sa st. 2. i 3. ovog člana, smatra se da protupravno koristi poljoprivredno zemljište.

Pravna lica iz stava 2. ovog člana dužna su u roku od 30 dana od dana prestanka prava korištenja poljoprivredno zemljište u državnom vlasništvu prenijeti na upravljanje Federalnom ministarstvu, odnosno zakupoprimcu, koncesionaru ili kupcu.

Član 147.

Strana fizička lica koja su do dana stupanja na snagu ovog Zakona stekla u vlasništvo poljoprivredno zemljište ne mogu tim zemljištem raspolagati i opterećivati ga. Vlada Federacije, na prijedlog zainteresiranog lica, može odlučiti da se određeno poljoprivredno zemljište izuzme od zabrane raspolaganja i opterećenja. Pravni posao sklopljen suprotno odredbama stava 1. ovog članka je ništavan.

Član 148.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje primjena odredbi Zakona o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98). Do donošenja podzakonskih propisa iz člana 144. ovog Zakona na teritoriji Federacije primjenjivat će se podzakonski propisi koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovog Zakona. Stupanjem na snagu ovog Zakona na teritoriji Federacije ostali zakonski i podzakonski propisi koji su se primjenjivali u oblasti poljoprivrede u Federaciji, a koji su u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona moraju se uskladiti najkasnije u roku od jedne godine, računajući od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Do završetka postupka usklađivanja i u slučaju različitih rješenja predviđenih u drugim propisima iz oblasti poljoprivrede, primjenjivat će se odredbe ovog Zakona.

Član 149.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

**PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH**

Stjepan Krešić

**PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH**

Safet Softić